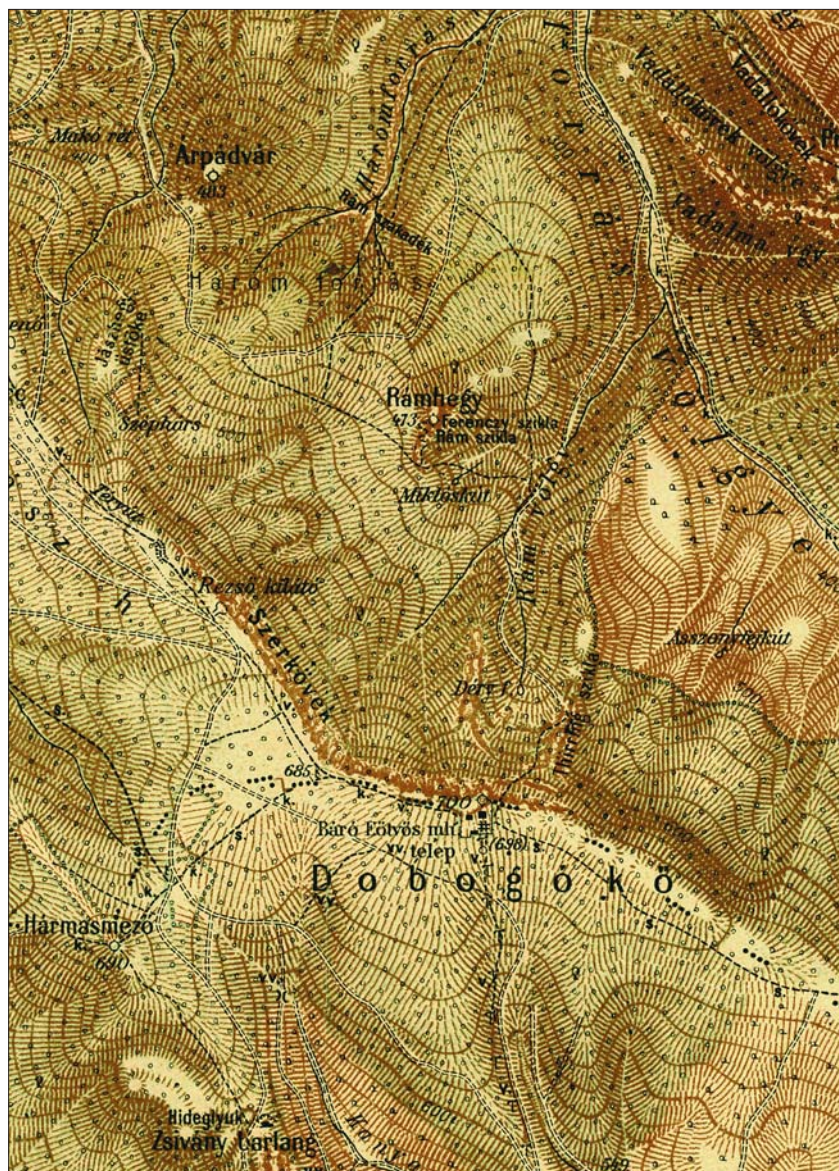

GEODÉZIA ÉS KARTOGRÁFIA

90 ÉVES A KATONAI TÉRKÉPÉSZET • GEODÉZIA-
GAZDASÁG-INFORMATIKA • SDILA+ • ELHUNYT
DR. MÁRTON GYÁRFÁS • MFTTT IB • MFTTT ÁPRILISI
PROGRAM

2009/03

LXI. évfolyam

Nekünk ehhez is van képünk!

Lehet Neked is!

TOPCON IMAGING STATION

Képkalkotó, szkennel mérőállomások a NAVICOM-tól!

<http://www.navicom.hu>

TOPCON

Mert minden földmérőnek joga van a csúcsmínőséghez!
2040 Budaörs, Lévai u. 23. office@navicom.hu

Navicom - Plusz Bt.

Biztonságos pénzbefektetést keres? Invesztáljon a saját cégébe!

Ha úgy érzi, hogy a pénze a bankban nem hoz elég kamatot és nincs biztonságban, bízson:

- > a saját teljesítményében
- > a Leica műszerek hatékonyságában
- > szolgáltatásaink minőségében

Amit kínálunk:

SVÁJCI

biztonság
garancia
pontosság

MAGYAR

terméktámogatás
5 iroda az Ön közelében
betanítás
szervíz

LEICA műszerek:

európai termék
kiváló minőség és hatékonyság
akciós áron (2009. 04. 30-ig)
BIZTONSÁGI csomaggal:

2009. 04. 30-ig

1 év garanciahosszabbítás
1 év ingyenes szoftverfrissítés

Részletes információkért keresse kollégáinkat:

Leica Geosystems Hungary Kft.

www.leica-geosystems.hu

1102 Budapest
Körösi Cs. S. u. 6c
30 685-2478

Pécs
30 939-1229

Miskolc
30 314-0125

Ny-Magyarország
30 685-2473

Leica
Geosystems

GEODÉZIA ÉS KARTOGRÁFIA

61. ÉVFOLYAM

2009

3. SZÁM

T A R T A L O M

<i>Buga László:</i> Kilencven éves az önálló magyar katonai térképészet	3
<i>Biró Gyula:</i> Vállalkozások, hivatalok, megrendelők együttműködése az aktuális projektekben	10
<i>Cseri József–Molnár Olívia:</i> Többnemzeti Térinformatikai Együttműködési Program	15
<i>Dr. Diósné Samu Anna:</i> Vezetékjogok utólagos bejegyeztetése az ingatlan-nyilvántartásba	19
<i>Bodrogi István:</i> Áramszolgáltatás és térinformatika	22
<i>Oros László:</i> Vezetékjogok bejegyzésével kapcsolatos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tapasztalatok	28
<i>Budai Gábor:</i> Hozzászólás Oros László cikkéhez – Egy egyszerű, mindennapi földmérési munka megoldásának kérdései	31
<i>Dr. Kristóf István:</i> Egy év mögöttünk, négy még előttünk – Gondolatok a vezetékjog legalizációs munkálatok Bács-Kiskun megyei gyakorlatáról	33
RENDEZVÉNYEK – KONFERENCIÁK	38
MFTTT TESTÜLETI ÜLÉS	43
MEGEMLÉKEZÉS	45
HALÁLOZÁS	46
MFTTT PROGRAM	48

MAGYAR FÖLDMÉRÉSI, TÉRKÉPÉSZETI ÉS TÁVÉRZÉKELÉSI TÁRSASÁG

A FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM FÖLDÜGYI ÉS TÉRINFORMATIKAI FŐOSZTÁLY ÉS A MAGYAR FÖLDMÉRÉSI, TÉRKÉPÉSZETI ÉS TÁVÉRZÉKELÉSI TÁRSASÁG LAPJA

SZERKESZTŐSÉG: 1149 Budapest XIV., Bosnyák tér 5. l. em. 106.
TELEFON: 222-5117; TEL./FAX: 460-4163; E-MAIL: gk.szerk@fomi.hu

<http://www.fomi.hu/honlap/magyar/szaklap/geodkart.htm>

FŐSZERKESZTŐ: DR. RIEGLER PÉTER

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: DR. ÁDÁM JÓZSEF, DR. BÁCSATYAI LÁSZLÓ MIKLÓS, BARKÓCZI ZSOLT, BIRÓ GYULA, DR. BIRÓ PÉTER, BUGA LÁSZLÓ, CSORNAI GÁBOR, DR. DETREKŐI ÁKOS, HIDVÉGINÉ DR. ERDÉLYI ERIKA, HOLÉCZY ERNŐ, HORVÁTH GÁBOR, DR. KARSAY FERENC, DR. KLINGHAMMER ISTVÁN, DR. KURUCZ MIHÁLY, DR. MÁRKUS BÉLA, DR. MIHÁLY SZABOLCS, OSSKÓ ANDRÁS, DR. PAPP-VÁRY ÁRPÁD, SZABÓ GYULA, DR. SZABÓ ZSOLT, UZSOKI ZOLTÁN, DR. ZENTAI LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG: DR. BAK PÉTER, DR. BUSICS GYÖRGY, FARKAS IMRE, DR. KRISTÓF ISTVÁN, DR. TIMÁR GÁBOR, DR. VARGA JÓZSEF

OLVASÓSZERKESZTŐ: HODOBAY-BÖRÖCZ ANDRÁS

TECHNIKAI SZERKESZTŐ: SZROGH GABRIELLA

KIADJA: A MAGYAR FÖLDMÉRÉSI, TÉRKÉPÉSZETI ÉS TÁVÉRZÉKELÉSI TÁRSASÁG
HU ISSN 0016-7118 • ENG. SZÁMA: B/SZI/280/1/1995.

FELELŐS KIADÓ: UZSOKI ZOLTÁN

SOKSZOROSÍTTJA: HM TÉRKÉPÉSZETI KHT.
Megjelenik: 1000 példányban

A folyóiratban megjelenő cikkek tartalma nem feltétlenül tükrözi a szerkesztőség álláspontját.

C O N T E N T S

- Buga, L.:* 90 Years Anniversary of the Military Mapping in Hungary
Biró, Gy.: Cooperation of Enterprises, Offices and Customers in the Ongoing Projects
Cseri, J.–Molnár, O.: Multinational Geospatial Co-production Program (MGCP)
Diósné, S. A.: Legalization of right-of-ways of electric networks
Bodrogi, I.: Electric Supply and Geographic Information System
Oros, L.: Legalization of electric wires: a land surveyor's experience
in Szabolcs-Szatmár-Bereg County
Budai, G.: Comments to the paper of L. Oros: Questions of solving a simple,
common survey task
Kristóf, I.: A year behind us, four ones still ahead – Thoughts about the practice of
legalization of electric wires in Bács-Kiskun county

CONFERENCES

MEMORIALS

OBITUARY

I N H A L T

- Buga, L.:* 90 Jahre selbständige militärische Kartographie in Ungarn
Biró, Gy.: Kooperation der Unternehmer, Behörden und Auftraggeber
in den aktuellen Projekte
Cseri, J.–Molnár, O.: Multinationales Kooperationsrogram in GIS
auf dem Gebiet der militärischen Kartographie
Diósné, S. A.: Nachträgliche Legalisierung der elektrischen Leitungen
Bodrogi, I.: Stromversorgung und GIS
Oros, L.: Legalisierung der elektrischen Leitungen: Erfahrungen
des Geodäts im Komitat Szabolcs-Szatmár-Bereg
Budai, G.: Bemerkungen zum Artikel von L. Oros: Lösung einer einfacher,
gewöhnlicher Geodätenarbeit
Kristóf, I.: Ein Jahr hinter uns, vier weitere vor - Gedanken über die Praxis
der Legalisierung von elektrischen Leitungen in Komitat Bács-Kiskun

KONFERENZEN

ERINNERUNG

NEKROLOG

Címlap: „A Pilis és Dobogókő környéke” térkép részlete, méretarány 1:25 000

A magyar királyi katonai térképező csoport metszése és nyomása 1920.; Turistaság Alpinizmus kiadása, Budapest;
Tervezték: Magaziner Pál és dr. Vigyázó János; Vészte: Dutka K., hegyrajz: Jannuscheck D.

Coverphoto: An Extract of the Map “Pilis Mountain, Dobogókő and Environs”, 1:25 000 (1920)

Adresse postale: Geodézia és Kartográfia Szerkesztősége: H-1149 Budapest Bosnyák tér 5., Hongrie, Tél./Fax: : (36-1) 222-5117

Address: Geodézia és Kartográfia Szerkesztősége: H-1149 Budapest Bosnyák tér 5., Hungary, Phone/Fax: (36-1) 222-5117

Postanschrift: Geodézia és Kartográfia Szerkesztősége: H-1149 Budapest Bosnyák tér 5., Ungarn, Tel./Fax: (36-1) 222-5117

E-mail: gk.szerk@fomi.hu

Kilencven éves az önálló magyar katonai térképészet¹

1919. február 4-én a hadügyminiszter rendeletével életre hívta a „Magyar Katonai Térképészeti Csoport”-ot, s ezzel kezdetét vette az önálló hazai katonai térképészet küzdelmekkel és tiszteletet parancsoló sikerekkel kísért története. Február 4. hazánkban a katonai térképészet napja.

A 90. évforduló alkalmából a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálata és a Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Kht. ünnepi megemlékezést tartott a Stefánia Kulturális Központban. A honvédelmi miniszterrel az élen megjelent számos volt és jelenlegi katonai vezető, a katonai térképész szervezetek munkatársai, a polgári térképészet intézményeinek képviselői.

Az ünnepségen dr. Szekeres Imre, a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere mondott köszöntő beszédet, amelyet az alábbiakban teljes terjedelmében közléstünk.

**Tábornok és Tiszt Urak!
Tiszt és Tiszthelyettes Hölgyek, Urak!
Kedves Vendégeink!**

Tavaly sok évfordulót ünnepeltünk. Csak néhány közülük: 200 éves volt a hazai tisztképzést lehetővé tevő jogszabály, 160 éves a Magyar Honvédség és a katonai hajózás, 90 éves a Hadtörténeti Intézet és Múzeum, valamint a magyar katonai felderítés, 70 éves az önálló magyar katonai repülés.

A megemlékezések sora idén is folytatódik. A múlt héten ünnepeltük a Magyar Honvéd magazin jogelődje születésének 60. évfordulóját. Most pedig az első világháborút követően megalakult Magyar Katonai Térképészeti Csoportra emlékezünk, amely a mai térképező szervezetek elődjeként 1919. február 4-én kezdte meg működését. Február 4. ezért lett az Önök ünnepe, a Katonai Térképészet Napja.

Most ünnepelt tevékenységük kilenc évtizeddel ezelőtti kezdete – az ország helyzetéhez hasonlóan – hihetetlenül nehéz volt. Az alapítók hite és eltökéltsége kellett a megalakuláshoz. Hitték, hogy lesz önálló magyar katonai térképészet.

¹ Fotók: Fehér Etelka

S valóban, alig egy évtized múltán a többéves politikai karanténba zárt intézmény, Magyar Királyi Állami Térképészet néven komoly szakmai sikereket ért el.

A következő évtizedben beértek a színvonalas oktatás, a tudatos és előre mutató fejlesztések eredményei: a Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézet Európa egyik legfejlettebb, nemzetközileg elismert szakintézménye lett. Tudományos eredményeivel, a nemzetközi fórumokon elért sikereivel széles körű megbecsülést szerzett. Kiváló termékei, a hazai térkép kultúra elmélyítését szolgáló kiadványai országosan ismertté tették.

A II. világháború idején az állomány esküjének szellemében teljesítette kötelezettségeit: ellátta a hadsereget a szükséges térképekkel, adatokkal. A háborús pusztítások porig sújtották az intézményt is: anyagai, eszközei nagy része elpusztult vagy külföldre került. A legnagyobb kár azonban számos szakember elvesztése, az állomány szétzóródása volt.

Ebből az elesettségéből kellett talpra állni. A kevés megmaradt, de tapasztalt szakember – a fiatalokban szakmai társra találva – újjáépítette és három év alatt működőképessé tette a Térképészeti Intézetet.

A politikai szembenállás éveiben óriási feladatok hárultak a katonai térképészetre. A hadsereg számára friss térképeket kellett biztosítani. E munkálatok ma már megőszült néhány topográfusát örömmel köszöntöm itt, a vendégek között.

A rendszerváltás után – a hadsereggel egyetemben – a szolgálat helyét és szerepét is újra meg kellett határozni. Nehéz döntések sorozatával alakult ki a mai szervezet. Új viszony kezdődött a polgári térképező szervezetekkel és vállalatokkal, a nemzetközi partnerekkel. A Magyar Köztársaság NATO-csatlakozásának 10. évében külön hangsúlyozni sem kell: a szövetséghez való csatlakozás új követelményeket támaszt a térképrendszerrel szemben. A NATO térképész szakmai szervezeteivel kialakult együttműködés gyakorlatilag átrendezte a Szolgálat tevékenységét. A szolgálat munkájával, eredményeivel

elismerést szerzett a NATO partnerek és a szövetséges országok térképész köreiben. Megbízható partnerként teljesíti két és többoldalú vállalásait. 5 éve, 2004. július 1-jével befejeződött a minimális térképátalakítási program, a NATO követelményeknek megfelelő legszükségesebb térképészeti anyagok rendszerbe álltak.

A katonai térképészek lépést tartanak napjaink olyan kihívásaival, mint a navigáció átalakulása, a GPS elterjedése és a geoinformatika rohamos fejlődése.

Dr. Szekeres Imre, a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere beszédet mond

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar katonai térképészet kezdettől fogva értékes támogatással járul hozzá a missziókban részt vevő katonáink felkészítéséhez. Térképészeti termékekkel és katonaföldrajzi dokumentációkkal, tájékoztatókkal, információs anyagok biztosításával maguk is részesei a Magyar Honvédség eredményes küldetésének, három földrész tizenhárom országában. Talán sokan nem is tudják: nemcsak a termékek vannak jelen, hanem katonatérképészek is szolgálnak pl. a libanoni UNIFIL misszióban és Afganisztánban is.

Ha már a különlegességeknél tartunk: a Gripenek alkalmazásához szükséges térképészeti dokumentációk is a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat szakmai felügyeletével működő HM Térképészeti Kht. termékei. A katonai térképészet nélkülözhetetlen támogatást nyújt a nemzetközi bizalomerősítést szolgáló „Nyitott Égbolt” program végrehajtásához is.

A HM Térképészeti Kht. kiemelkedő szerepet játszik a NATO országok és partnereik együttműködésében folyó Többnemzeti Térképészeti Együttműködési Program megvalósításában. A 28 ország összefogásával folyó világméretű program biztosítja a világ forró pontjainak korszerű térképészeti alapokkal történő ellátását. Nem kisebb jelentőségű a Teljes Térképátalakítási Program. Tart az 1:25 000 méretarányú VTopo adatbázis létrehozása, az ország újratérképezése.

Az ünnepség résztvevői

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Most pedig engedjenek meg egy rendkívül fontos bejelentést.

Mint azt a jelenlévők tudják, a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény állami alapfeladatként írja elő az állami topográfiai térképek készítését és folyamatos felújítását. Ennek összehangolt végzéséért a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, valamint a honvédelmi miniszter felel. A két tárca a feladatok megosztásával eleget tett a törvény előírásainak.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium gondoskodik az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek és adatbázisok előállításáról, az 1:25 000 és annál kisebb méretarányú térképek és adatbázisok a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartoznak. Sajnos, a jelenleg létező polgári és katonai topográfiai térképrendszer közötti átjárhatóságot mindez idáig nem sikerült biztosítani.

Örömmel jelentem be, hogy a 2009-es év áttörést fog hozni a probléma megoldásában. A polgári és katonai térképészet közös kutatási-fejlesztési programjának eredményeként a polgá-

ri és katonai topográfiai térképek és adatbázisai „átjárhatók” lesznek. Az adatbázisok interoperabilitásának megvalósítása költséghatékonyságot és többcélú hasznosítást eredményez a topográfiai adatok előállítása, valamint nemzetgazdasági és védelmi célú felhasználása során.

Ennek az együttműködésnek határainkon túlmutató jelentősége is van. A topográfiai adatbázisok összehangolt létrehozása kiváló példaként szolgál az egységes európai térinformatikai infrastruktúra megteremtését szolgáló direktíva megvalósítására.

Hölgyeim és Uraim!

A 21. század elején – a GPS és digitális geoinformációk korában – öröm számomra a visszaemlékezés, a tradíció felidézése. A most olyan divatos kis készülékek helyettesíthetik ugyan a papíron lévő térképet, de ezekhez a szerkezetekhez a térképészek által létrehozott adatok nem nélkülözhetők. És ez az Önök munkájának lényege, jövője.

Ehhez kívánok erőt és egészséget, mindannyiunk hasznára, örömeire!

Köszönöm a figyelmüket!

Nyt. szám: 61/9/2008 HM Térképészeti Kht.

1. számú példány

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a

Földmérési és Távérzékelési Intézet

és a

Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Közhasznú Társaság

között

AZ ÁLLAMI TOPOGRÁFIAI ADATBÁZISOK FEJLESZTÉSE TÁRGYÁBAN

2009.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a **Földmérési és távérzékelési Intézet** (1149 Budapest, Bosnyák tér 5.) és a **Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Közhasznú Társaság** (1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 7-9.) között az alábbiak szerint.

I.

A megállapodás célja: a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény 14. §-ában megfogalmazott **állami topográfiai térképek költséghatékony fejlesztése**, az állami költségvetési források felhasználásának optimalizálása, megfelelés az „EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2007/2/EK IRÁNYELVE (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról” elvárásainak.

II.

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény állami alapfeladatként írja elő az **állami topográfiai térképek** készítését, folyamatos felújítását, és ennek összehangolt végzéséért a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert és a honvédelmi minisztert teszi felelőssé. Az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek és digitális térképészeti adatbázisok előállítására a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, az 1:25 000 és annál kisebb méretarányú térképek és digitális térképészeti adatbázisok előállítása pedig a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartoznak. Az INSPIRE irányelv (16) bekezdése alapján meg kell könnyíteni a különböző forrásokból származó téradatok felhasználását, biztosítani kell a téradatkészletek interoperábilissá tételét.

E követelmények kielégítése érdekében az együttműködő Felek megállapodnak abban, hogy a polgári DTA-10 és a katonai VTOPO-25 topográfiai adatbázisok fejlesztési során összehangolják azok szerkezetét, objektum és attribútum tartalmát.

Az együttműködés eredményeként Felek 2009. december 7-ig létrehozzák a polgári DTA-10 és a katonai VTOPO-25 topográfiai adatbázisok összehasonlító objektum és attribútum katalógusát, amely biztosítja az adattartalom nevezett adatbázisok közötti egyértelmű megfeleltetését.

III.

Felek kifejezik abbéli szándékukat, hogy a topográfiai alapadatbázisok költséghatékony fejlesztése és létrehozása érdekében együttműködnek

- különböző pályázati források felhasználásában;
- a technológiák kidolgozásában;
- az alapanyagok beszerzésében és feldolgozásában;

3

- a topográfiai alapadatbázisokból történő adatszolgáltatás jogszabályi követelményeinek kidolgozásában és az adatszolgáltatás technológiai megvalósításában.

IV.

Felek a topográfiai térképezési feladataik eredményeként létrejött állami adatokról kölcsönösen tájékoztatják egymást. Ezeket az adatokat/anyagokat a másolási költségek megtérítésével, egymás számára igény szerint átadják. Ezeket az állományokat a felek kizárólag állami feladataikhoz szabadon felhasználhatják. Az együttműködés keretében a Felek által önállóan létrehozott adatok és termékek állami tulajdont képeznek, amelyek fölött az adatok előállítását, vagy előállítását végző fél rendelkezik a kezelői jogokkal. A közös tevékenységgel – egymás adatainak, termékeinek felhasználásával – létrehozott termékek és adatok felett a Felek azonos jogokkal rendelkeznek. Az így létrejött anyagokat Felek az állami feladataik ellátásához korlátozás nélkül használhatják. A Felek a közösen előállított anyagok szolgáltatásából, az anyagok hasznosításából származó bevételeket 50–50% arányban megosztják, illetve ezen bevételeket az együttműködés keretében elszámolják.

IV.

Felek szükség szerint harmadik felet is bevonhatnak topográfiai alapadatbázisok fejlesztésébe és létrehozásába, ami nem befolyásolja jelen Együttműködési Megállapodásban rögzítetteket.

V.

Amennyiben valamely együttműködő fél a jelen Együttműködési Megállapodásban foglalt kötelezettségét nem teljesíti, a másik fél jogosult saját főhatóságán keresztül a nem teljesítő fél főhatóságánál felülvizsgálatot kezdeményezni.

Budapest, 2009. február 02-án

A FÖMI részéről:

Dr. Mihály Szabócs
főigazgató

A HM Térképészeti Kht. részéről:

Buga László
ügyvezető igazgató

*

Az ünnepi beszédet követően *Gögös Zoltán*, az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára átvette a Földmérési és Távérzékelési Intézet és a HM Térképészeti Közhasznú Társaság vezetői által aláírt együttműködési megállapodás egy példányát a honvédelmi minisztertől.

Gögös Zoltán FVM államtitkár átveszi az együttműködési megállapodást a honvédelmi minisztertől

A rendezvény rövid filmmontázssal folytatódott, amely képeket villantott fel a katonai térképészet kilencven éves történetéből, majd a szentendrei kiképző központ zenekara adott rövid hangversenyt. A kulturális program után kitüntetések, elismerések átadására került sor az erre az alkalomra szerkesztett ünnepi parancs ismertetésével:

KIVONAT

a Magyar Köztársaság
Honvédelmi miniszterének határozatából,
a Magyar Köztársaság Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési miniszterének határozatából,
a Honvédelmi Minisztérium
Honvéd Vezérkar főnökének parancsából,
a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat
szolgálatfőnökének parancsából.

A Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából, beosztásában huzamos időn át végzett átlagon felüli munkája elismeréséül

a **SZOLGÁLATI ÉRDEMJEL**
ezüst fokozatát adományozza
Anna Judit őrnagynak,

a **SZOLGÁLATI ÉRDEMJEL**
bronz fokozatát adományozza
Bálint István őrnagynak,
és *Lusták Péter* őrnagynak.

II. osztályú HONVÉDELEMÉRT KITÜNTETŐ CÍMET

adományoz
Bencsik Zsolt közalkalmazottnak,
és *Rémai Csaba* úrnak,

III. osztályú HONVÉDELEMÉRT KITÜNTETŐ CÍMET

adományoz
Nagy Tamás úrnak,

SZÍNES VISELETTÖRTÉNETI KISPLASZTIKA EMLÉKTÁRGYAT

adományoz
Gombás Zoltán őrnagynak,
és *Kováts Zoltán* őrnagynak.

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, a katonai és polgári térképészet kapcsolatainak építésében, a topográfiai térképrendszerek műszaki alapjainak kidolgozásában, valamint a földmérési és térképészeti jogszabályok megalkotásában végzett kiemelkedő tevékenységéért az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

FASCHING ANTAL díjban részesíti
Dr. Alabér László nyugállományú alezredest

A Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar főnöke az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

EMLÉKTÁRGYAT adományoz
Gyimóthy Zsolt őrnagynak
és *Rádlér Mária* zászlósnak.

Dr. Alabér László átveszi a kitüntetést

A Magyar Honvédség
Geoinformációs Szolgálat szolgálatfőnöke
az önálló magyar katonai térképészet
megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

„**RÉDEY ISTVÁN EMLÉKPLAKETT**”-et
adományoz

Szalay László alezredesnek,
Várszegi Lajos nyugállományú alezredesnek,
Pásztor Zoltán nyugállományú alezredesnek,
Boros-Oláh Gábor nyugállományú alezredesnek,
és *Rausch József* nyugállományú alezredesnek.

A kitüntetettek munkájához sok sikert, erőt, egészséget kíván a határozatokat és parancsokat aláíró: *dr. Szekeres Imre*, a Magyar Köztársaság Honvédelmi minisztere, *Gráf József*, a Magyar Köztársaság Földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztere, *Tömböl László* mérnök vezérezredes, a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar főnöke, *Tóth László* mérnök ezredes a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat szolgálatfőnöke.

*

Az ünnepség a Szózat hangjaival ért véget, majd az azt követő állófogadáson *Tömböl László* vezérezredes, vezérkari főnök mondott pohárköszöntőt, amelyben méltatta a magyar katonai térképészet eddigi eredményeit.

Beszédében hangsúlyozta a térképek szükségességét mind a katonai, mind a civil feladatok megoldásához. A 90. évforduló alkalmából a szolgálat mai munkatársai – *Tóth László* mérnök ezredes, MH GEOSZ szolgálatfőnök és *Buga László* mérnök ezredes a HM Térképészeti Kht ügyvezető igazgató vezetésével – ünnepi kiadványt állítottak össze *dr. Tremmel Ágoston* nyugállományú ezredes szerzői közreműködésével a távolabbi és közeli múlt tárgyilagos bemutatása céljából, amely a következő gondolattal fejeződik be:

„A 90 éves intézmény előtt a térképészet technikai és technológiai korszakváltásának teljessé tétele áll. Ebben támogatást nyújtanak a nemzetközi együttműködésben velünk együtt dolgozó barátaink, de legfőbb biztosítékul a katonatérképészek elkötelezett haza- és hivatásszeretete szolgál.”

Összeállította: Buga László
mérnök ezredes

Tömböl László mérnök vezérezredes, HM HVK főnök pohárköszöntőt mond

Vállalkozások, hivatalok, megrendelők együttműködése az aktuális projektekben¹

Biró Gyula elnök

Magyar Földmérő és Geoinformatikai Vállalkozások Egyesülete

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Szeretettel köszöntöm Önöket a III. Geodézia–Gazdaság Informatika Konferencián a Magyar Földmérő és Geoinformatikai Vállalkozások elnökeként és a vállalkozó társak nevében is.

A 2004. évben született meg a gondolat, hogy jó lenne aktívabbá tenni egyesületünket és keresni partnereinkkel együtt azokat a kapcsolatokat, amelyek valamennyiünk számára hasznos és előremutató lehet.

Azt gondoltuk, hogy kihasználjuk azt az űrt, ami a két-évente megtartandó geodéziai vándorgyűlések között van, hiszen a vándorgyűlések egyrészt egy nagyobb létszámot céloztak meg, másrészt csak a szakmán belül kommunikáltunk egymással: földhivatalok, vállalkozók elmondták a gondolataikat, lehetőségeiket tapasztalataikat. A vándorgyűléseken nagyon kevés külső partnerünk vesz részt, úgy gondoltuk egy fórumot teremtünk a potenciális felhasználók, megrendelők igényeinek megismerése. Arra gondoltunk, hogy ismerjük meg, hallgassuk meg, tisztelt megrendelőinket az ipari oldalról, hogy mit várnak el szakterületünkétől, illetve milyen problémáik vannak esetleg a szolgáltatásainkkal.

Szeretnénk egy kis kitérőt is tenni és bemutatni a polgári és katonai térképészet eredményeit és a területen is végzett szolgáltatásaink körét.

Természetesen – minthogy vállalkozói egyesület vagyunk – szeretnénk megmutatni képességeinket, bemutatni jelentős szakmai projektjeinket,

véleményünket, elképzeléseinket szakmánk fejlődési irányairól, lehetőségeiről, és szeretnénk a műszer- és hardver-szolgáltató partnereink közreműködésével bemutatni azokat a korszerű eszközöket, technológiákat is, amelyek ma munkáink nélkülözhetetlen segítői.

Bevezetés

A konferencia címében megadott három elem kapcsolata azt is kifejezi, hogy a geodézia a nemzetgazdaság állandóan változó igényeit kell kielégítenie, és ehhez az informatika egy meghatározó eszköz, sőt egyre inkább azzá válik.

A földmérés ebben a rendszerben – azt hiszem már hosszú ideje érezzük – mindig egyfajta, a gazdaság állapotát jelező szeizmográfként működik. A hozzánk érkező megrendeléseken, megbízásokon

keresztül jelzi azt, ha a gazdaságban valami gond van. Érdekes ezt a rezgést tovább adnunk: vagy azt, hogy baj van, vagy éppen pozitív irányú elmozdulásnak vagyunk tanúi.

Az előző 2006. évi konferenciának – azon kívül, hogy tematikájában sokszínű volt – az NKP volt a meghatározó témája. A program befejezéséhez közeledett, és arról beszélgettünk, hogy az így keletkezett állami adatok hol, milyen módon hasznosíthatók.

A most kezdődő konferenciát közösen szerveztük a Magyar Földmérési Térképészeti és Távérzékelési Társasággal, és meggyőződéssel vallom, hogy hatékony ez az együttműködési szándék, hiszen itt nem egymás ellen akarunk dolgozni, ugyanabban az ágazatban vagyunk, erőinket össze kell adni. Talán ennek is köszönhető, hogy mintegy 70%-kal nőtt a konferencián résztvevő szakemberek létszáma és talán köszönhető ez a

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

konferencia témáinak is. Részletesen szeretnék foglalkozni a vezetékjog, szolgalmi jog kérdéseivel a közmű üzemeltetők, földhivatalok és természetesen a vállalkozók véleményének, tapasztalatainak meghallgatásával, illetve számos más kérdéssel, ami ma szakterületünket érinti szintén témája lesz konferenciának.

Szeretném a saját, vállalkozói szemszögünkből összefoglalni, hogyan látjuk az ágazat helyzetét, melyek azok a peremfeltételek, amelyek között most dolgozunk kell, a jelenlegi piaci viszonyok között is talpon kell maradnunk.

Meghatározza helyzetünket az, hogy befejeződött a Nemzeti Kataszteri Program második üteme. Jelentős eredmény, hogy az egész országot lefedő egységes vetületi rendszerben kezelt digitális kataszteri állomány jött létre. Ezzel megteremtődött a digitális földhivatali adatszolgáltatás és a digitális munkavégzés lehetősége – mondhatnám kényszere – az összes még megoldásra váró problémájával együtt. Tudjuk, hogy heterogén ez a digitális állomány, a felhasználók nem mindig értesülnek róla, vagy csak akkor, ha már valami gond van. Azt sajnos tudnunk kell, hogy éppen a gyorsítás miatt sem elég pénz, sem elég idő nem volt arra, hogy újfelméréssel, terepi térképfelújítással készüljenek el a digitális térképek. Ennek következménye pedig az, hogy például az eredetileg 1920-ban készült 1:2880 méretarányú vetület nélküli térkép vektorizálásából született

meg egy-egy község digitális állománya. Ezt kellett összhangba hozni a kárpótlási állománnyal, amely az akkori felfokozott tempó mellett, az elavult, a természetbeni állapottal nem egyező térképi alapokon készült. Ez önmagában nem baj, csak tudni kell róla.

Ennek illusztrálására az *1. ábrán* jelöltük (pontozással) a jogi birtokhatárt, az ortofotó pedig mutatja a jelentős eltérést a természetbeni állapottól.

Ezzel a példával – számtalan ilyen helyzetet lehetne országszerte bemutatni – csak azt szeretném érzékeltetni, hogy bár elkészült egy mű, de valójában nem befejezett a digitális kataszterünk, hanem ezen még nagyon sokat kell dolgozni ahhoz, hogy korszerű katasztere legyen az országnak.

Sajnos vannak hiányosságok, elmaradások a törvényi szabályozásban is. Nem történt meg az 1996. évi a földmérésről és térképészetről szóló törvény módosítása, bár volt erre egy kísérlet.

Szükséges a DAT szabályzat módosítása is, hiszen nagyon sok változtatási kényszer jelent meg mióta ezt használjuk. Több ilyen kezdeményezés is volt, de sajnos ezek a módosítások még váratnak magukra.

Az új digitális munkavégzés, adatkezelés miatt – véleményünk szerint – szükség lenne az F2-es szabályzat módosítására is. Így el lehetne kerülni azt a tarthatatlan állapotot, hogy a földhivatali adatszolgáltatás során kapott digitális állomány alapján elkészítjük a megrendelő által igényelt digitális munkarészeket, és ezt követően sok példányban kinyomtatjuk, példányonként záradékoltatjuk az elkészített egyébként digitálisan kezelt munkarészeket ahhoz, hogy ezek a munkák végül is átvételre kerüljenek.

Munkáinkban általánosan alkalmazzuk a GPS technológiát. Hiányzik ennek egységes szabályozása, rendezetlen a készítendő munkarészek köre, tartalma, nincsen szabályozva ezek földhivatali vizsgálata, átvételi rendje. Vannak természetesen ajánlások, a vállalkozások a saját és a földhivatallal esetenként

1. ábra

egyeztetett elképzelés, kialakult gyakorlat szerint dolgoznak, de nagyon jót tennie a szakmának és a külső felhasználóknak is, ha ez a szabályozás mindenki számára egységes és kötelező lenne.

Közműnyilvántartás

A közműnyilvántartás rendezetlensége hosszú évek óta probléma. Ez év elején úgy tapasztaltuk, hogy történt ebben a témában valami pozitív előrelépés, mert az akkor még Önkormányzat és Területfejlesztési Minisztérium felügyelete alatt elindult egy törvény előkészítési munka. Született is egy kormányhatározat arról, hogy 2008. augusztus végéig elő kell készíteni az egységes közműnyilvántartásról szóló törvénytervezetet. A minisztérium a VÁTI-t bízta meg ennek a témának a kezelésével. Több bizottság is alakult erre a feladatra. A bizottsági munkában részt vett a Mérnöki Kamara, az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya, de sikerült nekünk vállalkozóknak is ebben az előkészítésben, a különböző bizottságok munkájában részt vállalnunk, véleményünket megfogalmaznunk. A kezdeti biztató indítás után ez az előkészítő munka valahol elhalt. Semmilyen információval nem rendelkezünk a további szándékokat illetően. Véleményünk szerint az alapelképzelés is hibás volt, mert a korábban kialakult közműnyilvántartás rendszerétől eltérően nem az önkormányzatokra alapozottan kívánták a közműnyilvántartást megoldani, hanem egy központi informatikai központ kialakítását tervezték – egy csúcspont adatbázis létrehozását –, amihez minden közmű üzemelte-

tő hozzárendelhetné volna saját nyilvántartását, adatbázisát. Nem tisztázódott az sem, hogy a hozzáférés ingyenes vagy sem, nem volt határozott és kezelhető elképzelés a változásvezetés módjáról, szervezeti megoldásáról. Talán – és ezt reméljük – a megkezdett előkészítő munka folytatódni fog.

Egyéb állami alapfeladatok

Számunkra lényeges, hogy az egységes országos magassági alapponthálózat (EOMA) munkái tovább folytatódjanak. Ez a következő években meghatározó lesz számunkra annak ellenére, hogy a források előteremtése minden évben újabb és újabb gondot jelent. Fontosnak tartom, hogy akadémiai bizottsági állásfoglalás is megerősítette azt, hogy szükséges ennek a munkának a folytatása, egyelőre az eddig alkalmazott módszerrel. Ugyanis megfogalmazódott egy elképzelés, hogy célszerű lenne megvizsgálni a GPS technológia alkalmazásának lehetőségét. Ismereteim szerint az ilyen (magassági értelemben vett) pontosságot a GPS technológia még nem tudja biztosítani.

Topográfiai térképek

A topográfiai térképekkel kapcsolatos tapasztalatainkat úgy lehetne összefoglalni, hogy fontos térkép anyag, keveset beszélünk róla, és sokan használják.

A polgári topográfiai munkákban, amelyek szintén állami alapfeladatnak minősülnek, éppen a pénzühiány miatt – a FÖMI központi forrásokat is próbált és próbál megmozdítani – kis lépésekben haladunk.

Itt nagyobb mértékű előremozdulás úgy tűnik most inkább a katonai térképészet vonalán várható. Kiírták az ún. Vtopo-25 pályázatot, ami az 1:25 000 méretarányú topográfiai térképnek megfelelő adattartalmú adatbázis előállítását jelenti. Elindult egy kutatás-fejlesztési együttműködés is a polgári 1:10 000 méretarányú és a katonai 1:25 000 méretarányú térképek adatbázisainak, adattartalmainak összehangolására, azzal a céllal, hogy

2. ábra

a jövőben, lehetőleg olyan nemzetközi szabvány szerinti topográfiai adatbázis álljon rendelkezésre, amelynek szélesebb körű nemzetközi felhasználását lehet biztosítani.

Meg kell említenem – mert azt hiszem a magyar földmérő társadalom büszke lehet rá, hogy ilyen projektben is részt vehet – az MGCP projektet. (*Erről a projektről külön cikkben tájékoztatjuk olvasóinkat. Főszerkesztő*). Ez egy több nemzetiségű térinformatikai együttműködési program, melynek célja, hogy a világ érzékenyebb zónáit $1^\circ \times 1^\circ$ cellákra felosztva, a távérzékelés adatait felhasználva 1:50 000 méretarányú térkép adat-tartalmának megfelelő adatsűrűségű topográfiai adatbázis jöjjön létre.

Egy mintacella elhelyezkedését mutatja a 2. ábra. Az ebben a munkában való részvétel, mind az alkalmazott technológiát, mind a nemzetközi együttműködést tekintve nagy kihívás a magyar szakember gárda számára.

A saját gondjainkról

A kataszteri program befejeződésével lényegesen csökkent a munkák mennyisége, és egy erős konkurencia harc indult meg a vállalkozások között. Az egyesületi keretektől függetlenül tudomásul kell vennünk, hogy a pályán bizony konkurenssek vagyunk. Itt sajnos egy káros magyar jelenségre kell felhívnom a figyelmet. A közbeszerzéseknél és egyéb beszerzéseknél is elharapózott az a tendencia, hogy a legalacsonyabb ár nyer. Ez nem előremutató, mert egy ilyen kényszerből elfogadott ár a vállalkozók szempontjából a túléléshez talán elegendő, de arra, hogy a vállalkozás fejlesszen és előgondoljon arra nem. Sok-sok projekt megbukott már – csak a megrendelő később sem nagyon akarja elismerni, hogy hibázott –, amikor a legolcsóbb árat választva több hónapos késéssel és rossz minőségben kapta meg a munkát. A tisztelt megbízóknak ajánlom, hogy a magyar közbeszerzésnek vannak más módszerei is a kiválasztásnál.

Hiányolom az ágazatunkra vonatkozó mérnöki kamarai díjszabályzatot. Kamarai díjszabályzat ugyan létezik, de ebbe a rendszerbe szakterületünk specialitása miatt nem tudtunk illeszkedni, ezért minden más irányú próbálkozásunk eddig eredménytelen volt. Arra gondolok, hogy míg egy tervezői árat a beruházási összeg százalékában adják meg, addig nálunk mérnöknapban, kilométerben, hektárban gondolkodunk. Nem tudjuk eladni magunkat, nagyon kaotikus most

az árazási gyakorlat, és az alkalmazott mérnöknap egységáraink megszegyenítően alacsonyak.

Amit még rendezni kell: új piaci szereplőként megjelentek a földhivatalok. Ez kényszermegoldás azzal, hogy a földhivatalokat önfenntartásra állították be, sőt emellett még befizetők is az államkassza felé. Véleményem szerint ez nem egy piacconform megoldás és ellentétes a szolgáltató állam filozófiájával is. A helyzetet még tovább bonyolítja, amikor földhivatali kollégák jelennek meg valamilyen vállalkozás képviselőjében, mint vállalkozók. Tudomásom szerint történtek lépések arra vonatkozóan is, hogy a földhivatalokban lévő egyéni vállalkozók tevékenységét a minisztérium egy állásfoglalással rendezzi.

Vezetékjog és szolgalmi jog

Fontossága miatt hagytam a végére, beszélni kell az energiaszolgáltató cégek vezetékjog és szolgalmi jog rendezéséről. Ez egy nagyon sokszereplős projekt. Érdekel benne valamennyi energiaszolgáltató más-más igényekkel, függően attól, hogy az általuk üzemeltetett vezetékek rendezése milyen stádiumban van. Összesen 150 ezer km vezetékek rendezéséről van szó és ez a munka több mint egymillió helyrajzszámot fog érinteni.

Ez vállalkozói szinten (amely természetesen magába foglalja a földhivatali adatérték és vizsgálati díjat) összesen mintegy 20 milliárd forintot jelent. Úgy érzem, hogy erre a projekt-együttesre már nagyságrendje miatt is jobban oda kell figyelnie az ágazat vezetésének.

A vállalkozók – pályázatok útján – nagy számban vesznek részt a projektben, több mint 100 vállalkozó közvetlenül vagy alvállalkozóként, általában keretszerződéssel. Itt domborodnak ki az árharcból eredő negatív effektusok, amelyek aztán precedenst teremtenek a későbbi pályázatok árversenyében is.

Valamennyi megyei földhivatal és a 121 körzeti földhivatal szintén érdekelt ebben az egész országot átfogó munkában. Sürgősen egységesíteni kell mind a földmérési, mind az ingatlan-nyilvántartási adatszolgáltatás, vizsgálat, záradékolás, valamint a pénzügyi elszámolás rendjét, gyakorlatát, a leadandó munkarészek körét, tartalmi előírásait, hogy megszűnjön az a mai gyakorlat, amely szerint ahány körzeti földhivatal, más-más módon szolgáltat adatot, kér be munkarészeket. A pénzügyi elszámolás is földhivatalonként változó módon történik. Azok

a vállalkozások, akik több megyében érintettek, szinte képtelenek követni ezt a sokszínűséget. Mindezt tetézi az, hogy az áramszolgáltató cégek megyénként külön-külön kötöttek szerződést a földhivatalokkal. A gondot még tovább fokozza, ha ugyanabban a megyében több áramszolgáltató is érintett.

Meg kell említenem a Nemzeti Kataszteri Program Kht.-t, mint közreműködőt, hiszen a térképi adatokat most már az ország teljes területére szolgáltatja, és a BEVET állományt is eladta a közműszolgáltatóknak. Itt is különböző a frissítés gyakorisága, nekünk ezt is követni kell, hogy a földhivataloknál az elkészített munkarészek átvételével ne legyen gond. Fontos szereplők a Mérésügyi Műszaki Biztonsági Hatóság területi képviselői, határozataik, illetve fennmaradási engedélyeik alapján történnek meg a vezetékjoggal kapcsolatos ingatlan-nyilvántartási bejegyzések.

Fontos szereplők még az önkormányzatok is. Sajnos, az egységes eljárási rend itt sem alakult ki.

Összességében elmondhatjuk, minden nehézsége ellenére szerencsés időben jött ez a projekt, mert rendelkezésre áll az ehhez szükséges vállalkozói kapacitás és szakmai felkészültség, elkészült a projekt műszaki alapjait biztosító digitális állomány. A gondot számunkra az eddig elmondottakon túl az jelenti, hogy a nagy tömegű adatszolgáltatásra nincsenek felkészülve,

vagy nem mindenütt felkészültek a földhivatalok, ebből eredően különböző adatformátumú termékeket kapunk. A sok szerződés miatt sok esetben kezelhetetlenek a földhivatali adatszolgáltatással kapcsolatos számlák. A számlázás gyakorlata – ahogy ezt már említettem – földhivatalonként eltérő, ami a vállalkozói oldalról további adminisztratív és elszámolási gondokat okoz.

Problémát okoz – és ez visszatérő, eleget nem hangsúlyozható gond – az alacsony ár, és a földhivatalok, vállalkozók közötti ármegosztás is. Csak megemlíteni szeretném, hogy az egy földrészletre vetített átlagos vállalkozói díj 15–16 ezer forint. Ebből a vállalkozók tényleges bevétele helyrajzi számonként mindössze 2–6000 forint, a különbözet gyakorlatilag földhivatali bevétel.

Mivel jövőre várható a vállalkozói szerződések megújítása, javasolom, hogy egyesületi szinten a nagyobb megbízókkal történjen egy előzetes áregyeztetés, mert valami egységesség mindenképpen szükséges. Szükséges továbbá, hogy a jelenleg érvényes F2 szabályzat módosításával a digitális munkavégzés előírásait a jogalkotók meghatározzák, valamint a vezetékjog legyen állami alapadat, illetőleg ne legyen kötelező az analóg munkarészek felesleges készítése. Ezekkel a változásokkal jelentősen csökkenne a földhivatali teher, lerövidülne a termékek elkészítésének átfutási ideje, mindenki előbb jutna a termékhez – és természetesen – a pénzéhez is.

TÁJÉKOZTATÁS

A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság
2008. július 2–4. között rendezti
idei vándorgyűlését, Nyíregyházán.

A program szervezés alatt van,
hamarosan tájékoztatjuk olvasóinkat a részletekről
a www.mfttt.hu weboldalon és folyóiratunkban.

Multinational Geospatial Co-production Program (MGCP) – Többnemzeti Térinformatikai Együttműködési Program

Globális kihívások a katonai térképészet területén¹

Cseri József nyugállományú ezredes, irodavezető,
Molnár Olívia projekt menedzser
HM Térképészeti Kht. MGCP Koordinációs Iroda

Előzmények

Napjaink fegyveres műveletei, az azokban alkalmazott technikai eszközök egyre növekvő mértékben igénylik és használják a környezetre vonatkozó információkat, elsősorban digitális formában. A korszerű katonai vezetési és irányítási rendszerek alapját a térinformatikai rendszerekbe szervezett térbeli információk szolgáltatják, amelyeket eredményes és hatékony alkalmazásuk érdekében folyamatosan naprakészen kell tartani. Természetesen ezek az igények nem egyik napról a másikra fogalmazódtak meg, mint ahogy a katonai térképész szolgálatok sem tegnap kezdtek el a lehetséges megoldásokon gondolkodni.

Az Egyesült Államok Védelmi Térképész Szolgálat, mai nevén USA National Geospatial Intelligence Agency (NGA) a '80-as évek végén fogalmazta meg koncepcióját a kontinenseket lefedő nagy felbontású digitális térképi állományok létrehozásának szükségességéről. A feladat nagyságára tekintettel kezdetből fogva nemzetközi együttműködéssel tervezték az 1:1 000 000, 1:250 000, 1:50 000 valamint az 1:10 000 méretarányú (igény szerinti területre eső) digitális állományok elkészítését, melyek elnevezése a VMap Level 0, 1, 2 és Urban egyben utalt azok méretarányára is.

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata, amely az MH Geoinformációs Szolgálat tájékoztató anyagának felhasználásával készült.

A katonai szempontból legfontosabb 1:250 000 méretarányú VMap Level 1 térképezési program a kilencvenes évek elején indult az akkori NATO tagországok, valamint Ausztrália és Új-Zéland védelmi térképész szolgálatainak közreműködésével. A NATO csatlakozást követően a Cseh Köztársaság és Lengyelország katonai térképészete is bekapcsolódott a végrehajtásba. Sajnos az akkori politikai és katonai vezetés nem élt a Magyar Köztársaság, illetve a Magyar Honvédség számára többször is felajánlott lehetőséggel, hogy csatlakozzon a program végrehajtásához. Az ebből adódó hátrányokat az elmúlt években, ahogy egyre nőtt hazánk külföldi katonai szerepvállalása, egyre jobban érezzük, mivel az időközben teljes fedettséget elérő 1:250 000 méretarányú vektoros adatállományhoz nincs közvetlen hozzáférési lehetőségünk.

Utólag természetesen már felesleges azon polemizálni, hogy mi lett volna, ha...

Annyi azonban feltételezhető, hogy a programban való részvételünk és a termékekből történő folyamatos és ingyenes részesedésünk esetén könnyebb lett volna a katonai térképészet vezetőinek a térképészeti támogatás területén elkerülhetetlen paradigmaváltást végigvinni és a felhasználókat jobban „rászoktatni” új termékeinkre.

A VMap munkálatai még tartottak, amikor 2003 áprilisában, a programban résztvevő térképész szolgálatok vancouveri konferenciáján az USA NGA kezdeményezte, hogy a projekt befejezését követően, az addigiaknál szélesebb körű együttműködéssel induljon egy újabb, Többnemzeti Térinformatikai Együttműködési Prog-

ram (Multinational Geospatial Co-production Program, MGCP).

A program célja a 2001. szeptember 11-ét követően ugrásszerűen megnőtt nemzeti és nemzetközi igényeket, a terrorizmus elleni harcot, a humanitárius és egyéb válságok megoldását, illetve más globális feladatokat széleskörűen kielégítő, illetve támogató – közel világméretű, az 1: 50 000 illetve 1: 100 000 méretarányú topográfiai térkép adatsűrűségének megfelelő, adattartalmában korszerű, 1° × 1°-os földrajzi koordináták által határolt cellákból felépülő – naprakész digitális térinformatikai adatbázis létrehozása volt.

Ennek eredményeként a világ közel teljes területéről egy tartalmában homogén, szigorú és egységes technológia alapján elkészített térinformatikai adatbázis áll majd a programban résztvevő kormányok rendelkezésére az együttműködésben való részvétel arányában.

Az idő- és költséghatékonyság érdekében hagyományos papíralapú térképek csak a szükséges területekről és mennyiségben készülnek. Előállításukhoz egységes technológia kerül kidolgozásra.

Közreműködő országok

A Programban 28 nemzet vesz részt. Az irányítást az USA NGA a Vezető Nemzetek (a 200 cellánál többet vállaló nemzetek csoportja) együttműködésével végzi. Feladatuk a végrehajtás és a regionális együttműködés koordinálása, illetve segítségnyújtás a résztvevő nemzeteknek. Az adatok előállításának első ciklusára 1+5 éves időkeret (egy év a teszt-cella-, és 5 év a további cellák elkészítésére) áll rendelkezésre 2006 és 2011 között. Az évtized végére készül el az első adatbázis a fontosabb, katonai igényeket szem előtt tartó fedettségben.

Magyar szerepvállalás

Magyarország 2005 decemberében csatlakozott a programhoz. Az MH Geoinformációs Szolgálat 28 + 1 (teszt) cella elkészítését vállalta 2011-ig. A programban Magyarország nem csak az ország területét lefedő cella feldolgozását, hanem külföldi területek elkészítését is vállalta, így az elkészült világméretű adatbázisból részvételének arányában nagyobb mértékben részesülhet.

A program végrehajtásáért nemzetközi szinten a MH Geoinformációs Szolgálat felelős. A program végrehajtásában vállalt magyar kötelezettsé-

gek műszaki megvalósítása a HM Térképészeti Kht. felelőssége.

Adathozzáférés

Az adatokhoz való hozzáférés kritériuma egy-egy ország számára, a program öt évre tervezett végrehajtási időtartama alatt az IGW-ben (International Geospatial Warehouse, Nemzetközi Téradattár) elhelyezett, minőségileg ellenőrzött, minimum öt db 1° × 1°-os adatcella előállítására. Minden, a programban résztvevő nemzet – a következő táblázattól eltérően – díj és ellentételezés nélkül juthat adatokhoz a Nemzetközi Téradattárból, ha alakulatai olyan katonai műveletben vesznek részt, melynek a résztvevő nemzetek az irányítói, közreműködői. Az adatokat előállító nemzeteknek – a következők szerint – van lehetőségük a Nemzetközi Téradattárból való adatletöltésre.

Előállított cellák		Visszajuttatás aránya	
nemzeti	saját országon kívüli	nemzeti	saját országon kívüli
1– (minimum 5)		teljes	1:1
	1–10		2:1
	11–50		4:1
	51–150		6:1
	151–199		8:1
	200+		teljes

Ez alapján Magyarország az egy nemzeti teszt cella és a 28 országon kívüli teljesített cella esetében ez utóbbinak négyszeresét használhatja visszajuttatott cella címén, így összesen az 1 db nemzeti cella és a 28 × 4 visszajuttatás arányát figyelembe véve összesen 113 db cella használatára lesz lehetősége.

Adatsere

Az IGW-be bemenő és onnan kijövő adatok cseréjének formátuma az ESRI shape fájl. Az ESRI shape fájlok pontos tartalmát az MGCP Műszaki Referencia Dokumentum részeként határozták meg. Az IGW-be be- és onnan letöltött adatállomány cseréje a metaadatokat az adatállomány szintjén öleli fel. Az adatállomány szintjén lévő metaadatok elkészítése során az ISO19115 szabvány implementációját kell alkalmazni. A megfelelő DGIWG dokumentáció hivatkozásai az MGCP Műszaki Referencia Dokumentum részét képezik.

Az MGCP működése

A Többnemzeti Térinformatikai Együttműködési Programban az alábbi szervezeti formák együttműködése valósult meg:

1. *Plenáris csoport:* feladata az egyes országok által térképezendő terület meghatározása, a munka ütemezése, valamint az összes alapidokumentum elfogadása.
2. *Vezető csoport:* a több mint 200 darab $1^\circ \times 1^\circ$ -os cellát előállító és a minőségellenőrzését vállaló vezető nemzetekből áll. Fő feladata a program alapidokumentumának, az Alapegyezménynek az elkészítése.
3. *Technikai csoport:* feladata a programmal kapcsolatos technikai paraméterek kidolgozása. Munkáját a digitális térképészeti termékek munkacsoporttal (DGIWG) szorosan együttműködve végzi.

Előállítás

Az adatokat az MGCP Objektumkatalógus alapján kell felvenni. Az objektumok a DIGEST (Digital Geographic Information Exchange Standard) objektum és attribútum kódkatalógus (FACC) szerint kódoltak. Az MGCP Objektumkatalógus specifikáció az MGCP Műszaki Referencia Dokumentum részét képezi. Az MGCP Objektumkatalógus specifikáció határozza meg a program keretében előállítandó adatok minimális tartalmának tekintett objektumok és attribútumok listáját.

Minden adatot a WGS84 ellipszoidhoz és (az ETRS-89) dátumhoz kell georeferálni. Valamennyi adatot földrajzi koordinátákkal kell megadni, tizedes fokokban (hat tizedes élességgel). Az adatokat a rendelkezésre álló legfrissebb források felhasználásával, 3 évnél nem régebbi távérzékelte adatokból (ortofotóból) kell előállítani.

Mivel minden résztvevő nemzet saját költségvetéséből finanszírozza a vállalások teljesítését, ennek következtében az alapanyagok beszerzése is függ az adott ország mindenkori pénzügyi lehetőségétől. Éppen ezért nagyon nagy szerepe van a kétoldalú megállapodások alapján történő adat és információ cserének, amely kiterjedhet a különböző statisztikai adatoktól egészen a legfrissebb ortofotók cseréjéig.

A költségvetési források mellett a rendelkezésre álló humán és technikai kapacitás határozza meg alapvetően, hogy az adatok előállítását egy-egy ország milyen szervezeti struktúrában végzi, mivel ez nemzeti döntés kérdése.

A magyar modell az alábbiak szerint épül fel:

- a program végrehajtásáért az MH Geoinformációs Szolgálat felelős;
- a műszaki megvalósítás a HM Térképészeti Kht. feladata;
- a műszaki megvalósítás előkészítése, a végrehajtás koordinálása, a technikai szintű nemzetközi kapcsolattartás a HM Térképészeti Kht. MGCP Koordinációs Iroda feladata;
- az adatnyerést és az 1. szintű ellenőrzést az EU-s közbeszerzési pályázaton nyertes vállalkozók végzik.

Tanulságok

A program az eltelt időt és szerencsére az elkészült cellák számát tekintve is félidejéhez érkezett. Visszatekintve az elmúlt három évre, elmondhatjuk, hogy a résztvevők a hazai szakmai közeg által eddig meg nem tapasztalt nagyságú projektben, a megszokottnál nagyságrenddel szigorúbb technológia és 4 szintű hazai (+1 nemzetközi) ellenőrzési rendszer mellett is képesek voltak az üzemszerű termelésre, miközben mindenkinek le kellett vetkőznie a korábbi rossz beidegződéseket, a szakmai vakvágányokról vissza kellett fordulni, a szükséges személyi és szervezési konzekvenciákat le kellett vonni.

Az ellenőrzési szintek szétválasztása (az adatgyűjtést végző cég belső ellenőrzése – ellenőrzést végző cég 1. szintű ellenőrzése – a HM Térképészeti Kht. Kartográfiai Osztály 2. szintű ellenőrzése – MH Geoinformációs Szolgálat magyarországi végellenőrzése) a feltárt hibák javítása után a megelőző ellenőrzési szintek újbóli bekapcsolása nagymértékben hozzájárult a szigorú minőségi követelmények teljesítéséhez.

Meggyőződésünk, hogy az a szellemi tőke és tapasztalat, ami évek során a különböző digitális térképezési feladatok – különösen a DTA-50 előállítása során a katonai térképészet falai között felhalmozódott jól ötvöződik a vállalkozók korábbi hasonló jellegű munkákban megszerzett tapasztalataival – ami remélhetőleg a gyerekcipőből végre kinövő VTOPO eredményes végrehajtását is segítheti.

Magyarországnak és a magyar térképészetnek más országokkal együtt lehetősége van a világ eddigi legnagyobb szabású térképezési munkájában részt venni, hozzájárulva egy kimondottan gyakorlati alkalmazásokra tervezett szabvány alapján készülő nemzetközi térinformatikai adat-

bázis létrehozásához – úgy gondoljuk ez minden magyar résztvevő számára megtisztelő feladat és eddigi szakmai karrierje csúcsát jelenti.

Multinational Geospatial Co-production Program (MGCP)

Cseri, J.–Molnár, O.

Summary

The MGCP was called into existence on the initiation by the USA NGA (USA National Geospatial-Intelligence Agency) in April 2003. The aim of the program was the creation of an up-to-date, modern in data content, almost world wide digital database to widely satisfy the emerging national and international needs, the fight against terrorism and other global tasks, built up by 1 by 1 degree cells of geographic coordinates at scales 1:50,000 and 1:100,000. As a result of this, a GIS database, unified in content and accuracy requirements, will be at the participating governments' disposal in proportion of their participation for nearly the whole territory of the world.

The program has 28 participating nations, governed by NGA in cooperation with Lead Nations, a group of nations who have assumed the creation of more than 200 cells each. Their tasks include

coordinating the implementation and the regional cooperation as well as giving assistance for the other participating nations. The time frame for the first phase of production of data is 1+5 years (one year for the test cell and five years for the other cells) between 2006 and 2011.

Hungary joined the program in December 2005. The Geoinformation Service of HDF has undertaken the creation of 28+1 (test) cells by the year 2011. Since beyond processing the cell covering the territory of the country Hungary has accepted the production of foreign territories as well, it can have a share from the world wide database to a greater extent.

The data should be produced by the use of the most recent sources available from imagery materials (orthophotos made on the basis of aerial photographs and remote sensing materials) no more than 3 years old. All participating nations shall finance the implementation of the assumptions from their own budget.

In connection with the participation in this program, an opportunity has presented itself to Hungary and the Hungarian geography, along with other countries, to take part in the largest volume mapping operation in the world so far, giving a contribution to the creation of an international GIS database.

F E L H Í V Á S

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) **2009. május 14–17. között**, Szovátaföldön tartja – jubileumi – X. Földmérő találkozóját.

A konferencia témája: **TÍZ ÉVES A FÖLDMÉRŐ TALÁLKOZÓ**

Jelentkezési határidő: 2009. március 30.

A konferencia titkársága: RO-400604 Cluj B-dul 21 dec. 1989, nr. 116

Postacím: RO-400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140

Tel./fax: +40-264-594042, +40-264-590825

E-mail: emt@emt.ro; Web: <http://www.emt.ro>

Kapcsolattartó személy: Papp Tünde, programszervező;

E-mail: tunde@emt.ro

A részletes programról és a szállás lehetőségekről az EMT honlapján tájékozódhatnak: www.emt.ro
Szeretettel várjuk a magyar kollégák jelentkezését!

Dr. Ferencz József

az EMT Földmérő Szakosztály elnöke

Vezetékjogok utólagos bejegyeztetése az ingatlan-nyilvántartásba¹

Dr. Diósné Samu Anna nyilvántartási szakterületvezető
E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt.

Az E.ON Hungária Zrt. leányvállalatainak ellátási területe magába foglalja a teljes Dunántúlt (2 áramhálózati és 2 gázszolgáltató cég), valamint a Tiszántúlon több mint 3 megye területét (1 áramhálózati cég). Az ellátási területen lévő fogyasztókat több mint 73 000 km különböző feszültségű hálózat és több mint 900 km különböző nyomásszintű gáz-hálózat látja el.

A közcélú villamos és gáz-művek elhelyezésével kapcsolatos különböző létesítmények és berendezések idegen ingatlanon történő elhelyezését jogszabály biztosítja, amely alapján az ingatlan tulajdonosoknak tűrési kötelezettségük van.

A villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII: törvény 30. §-a – függetlenül attól, hogy a hálózat földalatti, avagy földfeletti – kötelezően előírta a vezetékjogoknak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetését.

A törvény azonban nem rendelkezett az 1994 előtt létesített vezetékek utólagos bejegyeztetéséről, amely bizonytalan helyzetet teremtett mind az ingatlan tulajdonosok, mind a hálózatot üzemeltető engedélyesek számára. Az ebből származó jogviták több esetben polgári peres eljárással végződtek.

A 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról és a 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyzési eljárásokról lehetővé tette az elmaradások felszámolását, a be nem jegyzett üzemelő vezetékek jogi helyzetének rendezését.

Az eljárást a vezetékjogi engedélyezést ellátó Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal

folytatja le, amelynek keretében a vezetékjog fennálltát és keletkezésének időpontját határozatlanban állapítja meg. A vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetése a felügyelő-ség jogerős hatósági határozata alapján történik. A vezetékjog fennállását megállapító határozat a törvényben rögzített jogokon és kötelességeken túl további jogokról és kötelezettségekről nem rendelkezik, nem teremt jogalapot kártalanítási igény érvényesítésére.

Kétféle eljárás van: az egyik a hálózati engedélyes által benyújtott kérelem előtt több mint 10 éve épült, a másik a kérelem benyújtásától számított 10 éven belül vezetékjogi engedéllyel megépített és üzemelő közcélú hálózatok vezetékjogának bejegyeztetésére szolgál.

A törvény 2012. december 31-ig ad lehetőséget az engedélyezési eljárás megindítására. A vezetékjogok utólagos bejegyeztetése az ingatlan-nyilvántartásba, a rendezett jogviszony megteremtése mind az ingatlan tulajdonosok, mind az iparág érdeke.

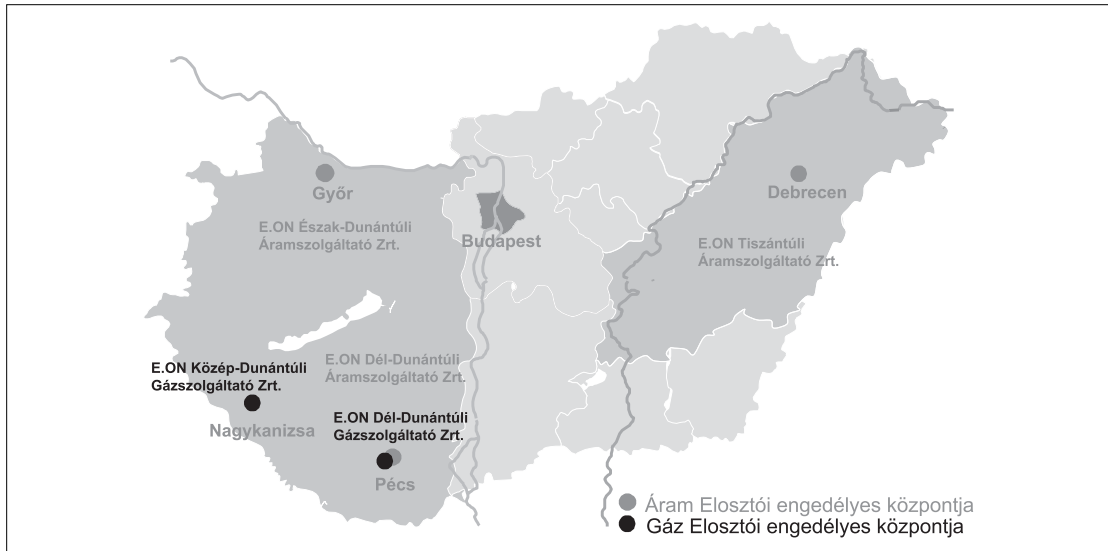
Ennek érdekében indították az elosztói engedélyesek a vezetékjog legalizációs projektet, ütemezve a munkákat 2012-ig.

A tapasztalatok alapján a vezetékjogok utólagos bejegyeztetésének folyamata és időigénye a következő:

- hálózat bemérése (20–40 nap),
- az engedélyezéshez szükséges geodéziai munkarészek elkészítése (41–222 nap),
- ellenőrzés, az engedélyezési dokumentáció összeállítása (6–7 nap),
- engedélyezés az MKEH-nál (36–173 nap),
- földhivatali bejegyeztetés (ingatlan-nyilvántartás) (37–81 nap),
- a bejegyző határozat nyilvántartásba vétele (3–10 nap).

Projekt átlagos átfutási ideje 280 nap (az első 5 db főrendező alapján).

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

1. ábra Hálózati engedélyesek ellátási területe

Mit tettünk eddig a projekt sikere érdekében?

A geodéziai munkarészeket aktuális ingatlan-nyilvántartási adatok felhasználásával kell elkészíteni. Az E.ON Hungária Zrt. 2007-ben megvásárolta a Nemzeti Program Kataszteri Kht.-tól a működési területére vonatkozó állami földmérési alaptérképeket, így rendelkezésünkre állt az érdekeltségi területünkön lévő települések digitális alaptérképe. Az adatszolgáltatói szerződés tartalmazza az évenkénti adatfrissítést is, 2012-ig. Ezeknek a digitális térképeknek a segítségével készíti el a geodéziai vállalkozó az engedélyezéshez szükséges munkarészeket. Az NKP Kht.-val kötött szerződés szerint a digitális térképeket nem csak a vezetékjogok utólagos bejegyzetéséhez, hanem az új hálózati beruházásokhoz, és saját nyilvántartásunkhoz is felhasználhatjuk.

Geodéziai keretszerződést kötöttünk, pályázatás keretében történő minősítés után geodéziai vállalkozókkal. A szerződés alapján a különböző munkafázisok díja rögzített, így tervezhető a projekt. A munkadíjon felüli földhivatali díjakat a vállalkozó áthárítja.

Együttműködési megállapodásokat kötöttünk a működési területünkön lévő megyei földhivatalokkal. A megállapodásban rögzítettük: a földmérési alaptérkép használata mellett milyen szolgáltatásra tartunk igényt, milyen hatósági árakat alkalmaz a földhivatal, kik a keretszerződésben résztvevő geodéziai cégek.

Hol látunk akadályokat?

Komoly nehézséget okoz, hogy a nyilvántartási térképen ábrázolt jogi földrészlet határ általában nem egyezik meg a természetbeni földrészlet határral. Ez komoly problémát jelent, hiszen a szolgalmi jog bejegyzést a jogi állapotra kell alapozni, sok esetben azonban a bemért hálózat a nyilvántartási térképen nem a valóságos helyére kerül. Az alábbi nehézségekkel, akadályokkal találtunk:

- a belterületi térképek pontatlansága, a földmérési alaptérképek sok esetben nem tényleges felmérés alapján készültek, hanem a korábbi (esetleg pontatlan) térképek digitalizálásával. Az E.ON mindenképpen az EOV-ban bemért hálózattal dolgozik, de az ingatlanok érintettsége így bizonyos esetekben nem valóságos állapotot tükrözik;
- a nagytömegű adatszolgáltatásra a földhivatalok nem készültek fel, nehézkes az adatszolgáltatás, hosszadalmas a záradékolás;
- a földhivatali számlák pontatlansága (a számlákat nem a geodéziai munkarészben szereplő helyrajzi számok darabszáma alapján állítják ki, abban attól eltérő adatok szerepelnek, nem az Együttműködési Megállapodásban rögzített árakkal számol a földhivatal stb. Mivel előre kell a földhivatalok részére a számlákat kiegyenlíteni, a számlák ellenőrzését a geodéziai vállalkozó csak utólag tudja elvégezni);

- a hosszú átfutási idejű földhivatali adatszolgáltatás, záradékolás miatt a geodéziai munka leadás előtti ellenőrzése nem teljes körű. Ennek következménye, hogy vissza kell adni hiánypótlásra: lemarad egy-egy záradékolási igazolás, nincs szinkronban a vázrajz és a területkimutatás, hiányos darabszám stb.;
- nem egységes az engedélyezési eljárás az MKEH-nál (az MKEH Debreceni Igazgatósága a dokumentáció beérkezését követően kiszámlázza az eljárási díjat, majd annak beérkezése után kezdődik az engedélyezési eljárás. Az MKEHH Szegedi Igazgatósága pedig csak akkor hajlandó fogadni a dokumentációt, ha kiszámítjuk az eljárás díját, előre átutaljuk, az átutalási bizonylatot csatoljuk a dokumentációhoz. Ha az átutalt összeg nem megfelelő, hiánypótlást kérő levélben közlik a még befizetendő díjat és csak ennek beérkezését követően kezdődik az engedélyezési eljárás. Van olyan MKEH területi igazgatóság, amely különböző szakhatósági megkeresést ír elő az engedélyezési eljárásnál.);
- az önkormányzatok együttműködési készsége is területenként eltérő. A határozatot hirdetmény útján hirdetik ki. A hirdető táblán 15 napig kell kifüggeszteni, ezt követően dokumentálni, és visszaküldeni a jogerősítésben eljáró hatósághoz. Az önkormányzatok ezekről a határozatok megküldéséről nem intézkednek, újabb levél, telefon után lehet őket rábeszélni a dokumentum visszaküldésére. Egy-egy főrendező 15–20 települést is érint, jogerősíteni a határozatot az utolsó dokumentum visszaérkezését követően van mód, ez nagyon elnyújthatja az engedélyezés idejét;
- hosszú az átfutási idő. A jogerős határozatot küldi meg a hatóság a geodéziai munkárszek kíséretében az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéshez. A hálózat bemérésének megbízásától eddig a pontig hosszú idő telik el. A 2008. évi tapasztalat alapján ez alkalmanként meghaladta a 280 napot.

Javaslat a közös siker érdekében: „Extra igény–biztos bevétel”

Az E.ON a rendelkezésére álló időn belül szeretne eleget tenni annak a kötelezettségének, hogy a működő hálózatok vezetékgoja megjelenjen az ingatlan nyilvántartásban. Ennek érdekében nem kis anyagi áldozatot vállal, hiszen az előzetes kalkulációk alapján – jelenlegi áron számolva – az E:ON Hungária Zrt.-nek ez a projekt több mint 12 milliárd Ft-ba fog kerülni. A tapasztalat alapján a fajlagos költség kb. 200 E Ft/km, amelynek 30%-a geodéziai, 15%-a engedélyeztetési, 55%-a földhivatali díj. Ez biztos bevételt jelent azoknak a geodéziai vállalkozásoknak, hatóságoknak, földhivataloknak, amelyek részt vesznek ebben a munkában. A munka gördülékenyebbé tétele érdekében kezdeményezzük, hogy vezessenek be egységes követelményrendszert és eljárásrendet a földhivataloknál és az engedélyező hatóságoknál, egyeztessünk az átfutási idők rövidítése érdekében, s mindehhez a geodéziai vállalkozásoktól gondos, pontos, precíz munkát várunk el.

Legalization of right-of-ways of electrical network

Diósné, S. A.

Summary

The new VET (in force from 1 of January, 2008) and the 382/2007 (XII.23.) government's decree give the legal environment for the legalization. There are requirements to legalize the network until the end of 2012. The main steps of the process are preparation, geodetic surveying, land registry checking, resolution of the authority and entering into the land registry.

The main problem in the project is that the process steps at the two state organizations, at the land registry office and at the authority (MKEH) are not unified and are very slow and difficult.

Áramszolgáltatás és térinformatika¹

Bodrogi István szakértő
DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft.

Az informatikai rendszer

Társaságunk, a DÉMÁSZ Rt. 1996-tól kezdődően folyamatosan, több lépésben centralizálta vezetését. A központosított működés hatása, hogy az operatív döntések helye, eltávolodott az információ keletkezésének helyétől. A menedzsment felismerte, hogy ez a vállalatirányítási modell a működést feldolgozott adatokkal támogató rendszer nélkül nem lehet hatékony. 2003-ban projektszervezet alakult, melynek feladata volt az Áramszolgáltatási Tervező Elosztó Műszaki Irányító SZisztéma, röviden az ARTEMISZ rendszer kifejlesztése.

Gyorsan jött a felismerés, hogy a legnagyobb problémát a közép- és kiefeszültségű hálózat rendszer szintű ismeretének hiánya okozza. Stratégiai döntés volt, hogy az ARTEMISZ rendszer fejlesztésének első lépése a központi, digitális szakági nyilvántartás megteremtése. GE SMALL WORLD rendszerre (a továbbiakban: SW) alapozva megkezdtuk, a DÉMÁSZ GIS rendszerének felépítését. Alapelvünk volt, hogy a GIS rendszer felépítése nem a végcél. Azok a szolgáltatások is fontosak, amelyeket a GIS rendszerre alapozva tudunk felhasználóinknak nyújtani. Másképp megfogalmazva: az ARTEMISZ olyan rendszer, mely informatikai eszközökkel megvalósuló műszaki szolgáltatást nyújt.

Az első lépésként megvalósuló digitális szakági nyilvántartás bevezetésének fő feladatai voltak:

- technológiai fejlesztés, központi adattárolás, az SW alapú GIS rendszer bevezetése,
- a digitális alaptérkép bevezetése,
- a hálózat geodéziai felmérése, felszerkesztése,
- a hálózat műszaki adatainak megszerzése,
- adatbetöltés, a hálózat topológiájának (összefüggéseit leíró kapcsolatainak) létrehozása,
- változásvezetési munkafolyamat szabályozása, bevezetése.

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

Gazdasági megfontolás alapján, belterületen saját használatra csökkentett tartalmú, M 1:1000 forrású alaptérképet vezettünk be, míg külterületen megelégedtünk az átnézeti célra alkalmas M 1:50 000 méretarányú alaptérképpel. A szakági tartalom ábrázolási pontossága az alaptérképnek megfelelően történt.

A GIS rendszer adatfeltöltése közben változott a jogszabályi környezet, életbe lépett a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET). A VET 172. §-a bizonyos feltételek mellett lehetővé tette a régebben üzembe helyezett – idegen ingatlanon húzódó –, közcélú villamos hálózatok esetében, a hiányzó vezetékjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzetésnek pótlását.

A törvény végrehajtása jelentős ráfordítással jár:

- a DÉMÁSZ teljes működési területére az NKP Kht.-tól megvásároltuk a hiteles digitális alaptérkép használati jogát;
- programot indítottunk a DÉMÁSZ tulajdonú közcélú hálózat geodéziai és műszaki felmérésére.

A geodéziai felmérés végrehajtására Geodéziai Partnereinkkel középtávú szerződést kötöttünk. A beérkezett felmérési állományokat a tartalmi ellenőrzés mellett külön szoftveres ellenőrzésnek is alávetjük. Az ellenőrző szoftvert Geodéziai Partnereinknek is rendelkezésére bocsátottuk. Ilyen minőségellenőrzés mellett egységes tartalmú, pontos, jó minőségű geodéziai állományokra számíthatunk.

Az előírás szerint a be nem jegyzett vezetékjogokat a 2012. év végéig kell pótolnunk. A bejegyzetés hatósági szakaszát figyelembe véve a 2011. év végéig a geodéziai felmérésnek teljes körűen késznek kell lennie. Ütemezésünk ennek a követelménynek megfelel, végrehajtása tervszerűen halad:

- a műszaki felmérést társaság csoporton belül végezzük;
- gondoskodunk a felmérési adatok GIS rendszerbe töltéséről. Ennek érdekében definiál-

1. ábra Az ábra közepén lévő kör a szakági nyilvántartást, a GE SMALL WORLD rendszerben nyilvántartott hálózati adatokat jelképezi.

tuk a konverziós folyamatot. Fejlesztettük, verziót is váltottunk a GIS alaprendszerünkön. A munkafolyamat meghatározásában, a szükséges informatikai fejlesztések tervezésekor és a végrehajtásában, külső tanácsadó támogatását is igénybe vettük;

- az ingatlan-nyilvántartási vezetékjog bejegyztetés hatósági engedélyezési folyamatát külön erre a célra létrehozott szervezet, a Vezetékjog Projekt Szervezet koordinálja.

A vezetékjog bejegyztetési követelmény előtt rendszerbe állított alaptérképeket rövid idővel a bevezetést követően ki kellett vonnunk a használatból. A saját használatra készített alaptérképek és a földhivatali hiteles térképek tartalmukban eltérőek. A már felszerkesztett hálózatot egyes esetekben újra kell mérni, más esetekben elegendő újra szerkeszteni.

A jogszabályi környezet változása miatt az egyes munkarészeket ismét el kell készíteni. Mindez – a többlet kiadás mellett – időben is visszaveti az ARTEMISZ rendszer adatbázisának feltöltését.

A hiányzó vezetékjog bejegyztetése a jelentős terheken túl, jelentős előnyöket is kínál. A DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft. működési területét lefedő alaptérkép és az újramért hálózat részletes és megbízható adattartalmú adatbázis építését teszi lehetővé. A legkézenfekvőbb előny, hogy a közműegyeztetést magas színvonalon tudjuk tá-

mogatni, de az igazi hatás az adatbázisra épülő funkciók, szolgáltatások. Melyek ezek?

Stratégiánk, hogy akár projekt jellegű, nagy tömegű hálózati adatbetöltés vagy hálózat építés-bontás miatti átvezetés történik, a villamos hálózat módosítását csak a SW rendszerben lehet elvégezni. A változásvezetést, jogosultsággal védetten, az erre kijelölt szervezet végzi. A DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft. műszaki nyilvántartása így egységes, a szabályoknak megfelel. Alapelv, hogy hálózati alapadatot a SW szolgáltat, legyen szó bármelyik hálózati topológiára épülő funkcióról is. Az 1. ábrán lévő egyes körcikkelyek az ARTEMISZ rendszer szolgáltatásait jelentik.

Műszaki számítások

Jelentős új energia igény biztosítása érdekében, vagy az energia szolgáltatási minőség javítása céljából végzett nagyberuházások előkészítése, az optimális megoldás kidolgozása a hálózat számítógépes modellezésével történik. A modellező szoftver a számítható szükséges hálózati adatokat a SW rendszerből kapja.

Hálózat-fogyasztó kapcsolat

A hálózat topológiára épülő adatbázis leírja, a KÖF/KIF (középfeszültségű/kisfeszültségű) transzformátor állomás – KIF hálózati áramkör – fogyasztási hely összerendelést. Erre az adatbázisra több szolgáltatásunk, pl. az áramszünet hirdetés, a Magyar Energia Hivatal felé küldött szolgáltatási minőséget leíró mutatók előállítására épül.

SCADA kapcsolat és Hálózati események funkció (Középfeszültségű hálózat kezelése)

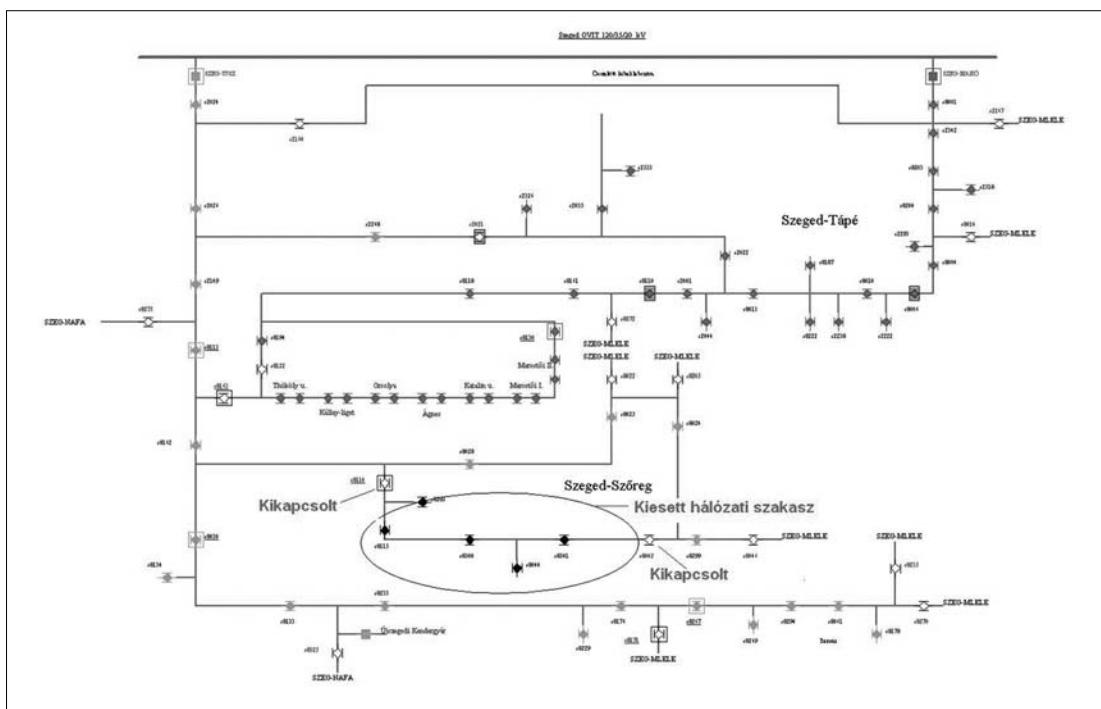
A NAF/KÖF állomások és középfeszültségű hálózataink tervezett kapcsolásait, az üzemzavar behatárolásának vezénylését, a próbakapcsoláso-

kat központositott szervezetünk végzi, egyetlen helyről, Társaságunk teljes működési területére. A folyamat támogatását több szoftver együttműködése biztosítja, az alábbiak szerint:

- SW biztosítja a hálózati topológiát és a térképi megjelenítéshez szükséges grafikus adatbázist és a könnyebb áttekinthetőség érdekében a hálózat sematikus ábrázolt képét is. A kapcsolókészülékek pillanatnyi állapota azonban nem ebből a rendszerből származik;
- a hálózati kapcsolásokat vezénylő szakembernek pontosan ismernie kell a kapcsolási állapotot. A SCADA szoftver biztosítja
  - a távjelzéssel felszerelt kapcsolókészülékek aktuális állapotát,
  - az áram, feszültség, $\cos \varphi$ mérési eredmények távjelzését,
  - védelmek, automatikák működésének távjelzését,
  - a kiadott kapcsolási parancsok távműködtetéssel való végrehajtását;
- a hálózati események funkciót az ÜTR szoftver (Üzemirányítást Támogató Rendszer) szolgáltatja:
  - megjeleníti a SW által biztosított hálózat képét, illetve a SCADA-ból érkező kap-

csolási állapotot, megkülönböztetve az ellátott és el nem látott hálózati szakaszokat,

- felületén történik a kapcsolások parancsának kiadása,
- zárt rendszerben regisztrálja a bekövetkezett eseményeket, azokat időbélyeggel ellátva tárolja,
- a hálózati topológia kezelésével, valamint a KÖF/KIF transzformátor állomás – KIF hálózati áramkör – fogyasztási hely összerendeléseket tartalmazó adatbázis felhasználásával zárt módon előállítja az előírásoknak megfelelő szolgáltatási minőséget leíró mutatókat,
- a Feszültség Mentés Utasítás (FMU) tartalmazza a kapcsolási sorrendet. Elkészítése után a hálózat topológiájára és a hálózat – fogyasztó kapcsolat leíró adatbázisra alapozva – lefut egy logikai vezetékbéjárás. A tervezett kapcsolások ismeretében meghatározásra kerül az el nem látott földrajzi terület, utca, házsám kezdet-vég szerint. Ügyfeleink ennek alapján kapnak értesítést, de a tervezett áramszüneti adatok honlapunkon is elérhetők.

2. ábra Hálózati séma

Mit lát a kezelő az ÜTR rendszerben? A 2. ábra mutatja az ÜTR szoftverben látható hálózati sémát. A séma és a hálózat topológiája a SW-ből származik. Minden kapcsolási művelet a hálózat – topológián alapuló – logikai bejárását eredményezi. A feszültség alatt álló és nem álló készülékek színben megkülönböztetettek. A kapcsoló készülékek eltérő kapcsolási állapota jelkulccsal jelölt. A színezés és a jelkulcsváltás természetesen automatikus.

Az ÜTR rendszer kezelője megválaszthatja, hogy a sémán vagy térképi nézetben akar tájékozódni. A szolgáltatások mindkét nézetben működnek. Az információk tartalma a két nézetben természetesen egyezik.

A 3. ábra a sémán ábrázolt hálózati szakasz térképi nézetét mutatja. A kiesett hálózati szakasz térképi nézetben az eredeti színéről feketére változik. A feszültség alatt álló szakaszok a vonalhoz tartozóan vesznek fel színt. A térképi nézetben keresés, nagyítási funkció működik. Az alaptérkép és hálózat részletezettsége méretaránytól függ.

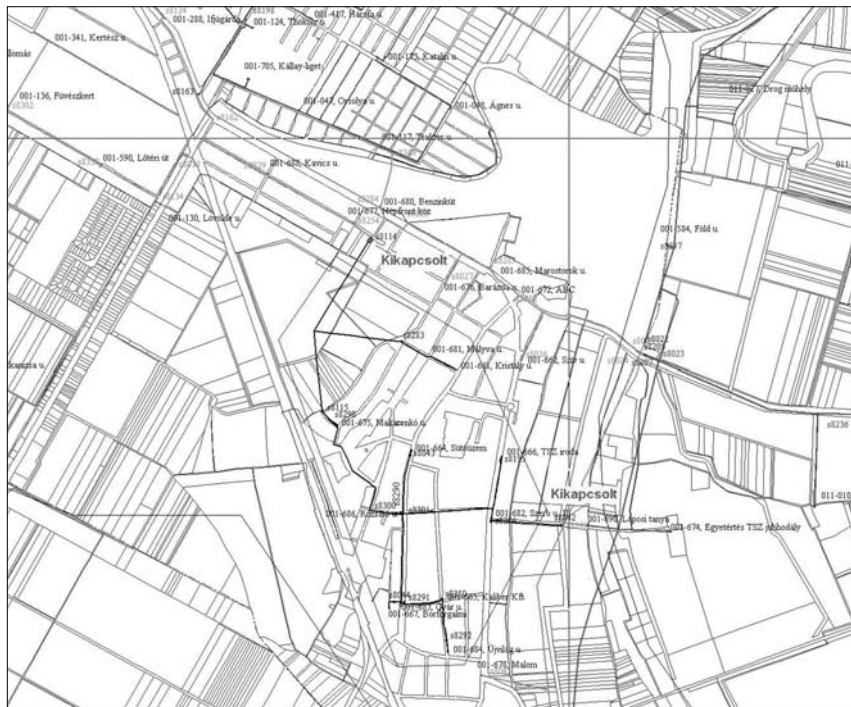
Ha a távműködtetett készülékekben történik változás, azt a SCADA rendszerben kell átvezetni, a hálózati változást, a fent elmondottak szerint a SW-ben. Az ÜTR rendszerben a következő export alkalmazással jelenik meg a változás.

A Geodéziai Partnereinktől érkező hálózati állományokat tartalmilag ellenőrizzük ugyan, de rendkívül fontos, hogy a valóságot mutassák. Ha az SW-be bekerül egy pontatlan állomány, az egy export eljárást követően már megjelenik az operatív hálózatarányítást támogató ÜTR rendszerben is. Nem a valóságot tükröző adattartalom esetén ez téves kapcsolást eredményezhet. A minőség ellenőrzésére így nagy hangsúlyt fektetünk. Az ÜTR rendszerünk 2007. január óta működik éles rendszerben. Rossz hálózat nyilvántartási adat miatt még nem volt téves kapcsolat.

Műszaki munkairányítás – SAP kapcsolat (munkavégzés szervezése)

A kifestőhálózat üzemeltetésére jellemző, hogy nagy területen, nagyszámú szerelő, nagyszámban végez beavatkozást. Az elvégzett beavatkozások (pl. fogyasztásmérők cseréje) jelentős adminisztrációval járnak. A munkairányító rendszer az alábbi módon támogatja a munkavégzést:

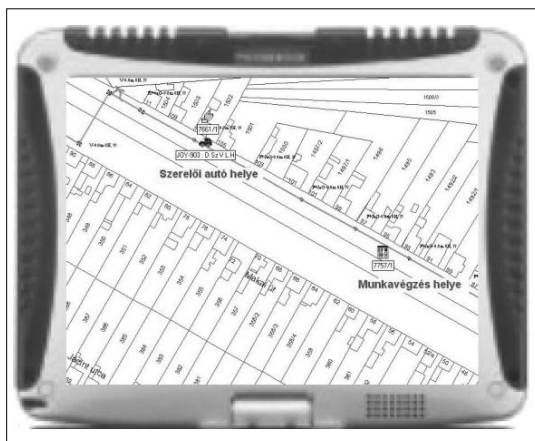
- a Telefonos Ügyfélszolgálati Központban azonosításra kerül a hibabejelentés fogyasztási helye és a bejelentés időpontja;

3. ábra A hálózati séma térképi nézete

- a szerelői autóflootta GPS-el felszerelt, az autók mozgása, pillanatnyi helye ismert. A megvásárolt közterület adatbázis segítségével a munkavégzés szükséges helye is ismert (a munkavégzés lehet postai cím, vagy koordinátával rendelkező hálózati pont).
- A konkrét munka elvégzésre a szerelő-csapatot egy ütemező logika választja ki, a távolságok, a szerelők rendelkezésre állása, valamint más szempontok (pl: képzettség) figyelembe vételével;
- a szerelő a nála lévő notebook-on keresztül kap utasítást. A kapott feladat nyugtázását követően a ráfordított munkaórát, a futott gépjármű kilométert, a felhasznált anyagot az adott feladatnak megfelelően könyvelik. A munkairányító rendszer központi modulja és az SAP/PM modulja kapcsolatban áll egymással. Így a felmerülő költségek könyvelése a SAP/PM-ben történik, amelyet hozzárendelik az illetékes hálózati elemhez;
- ha a mérőhely adataiban változás történik (mérőcserék), a szerelő azt is a számítógépén rögzíti;
- a munkairányító rendszer rögzíti a hibaelhárítás végét is, így a Magyar Energia Hivatal által elvárt kifesztésű hálózat üzemeltetési minőséget leíró mutatók is előállnak.

A szerelő a számítógépén térképi funkciók is működnek. A szerelő láthat alaptérképet, hálózatot, autójának helyét, illetve az elvárt munkavégzés helyét. Természetesen a telephelyen, a munkairányító munkatárs szintén látja ezeket az információkat.

4. ábra A szerelő számítógépének monitorja

A szerelő a SW adattartamával egyező alaptérképet és szakági adatot lát (4. ábra). Látja saját helyét (autó ikon), illetve látja a szerszámos ládával jelképezett munka helyét. Az ikon képe a munkavégzés alatti státuszt jelenti. A közelben egy másik munka ikonja látható. Ez a megjelenés várakozó státuszt jelent.

A vezetékjog nyilvántartása

A vezetékjog ingatlan–nyilvántartási bejegyzésével a munkafolyamat nem ér véget. A 2009. I. félévében adjuk át a vezetékjog nyilvántartó rendszert. Térképi nyilvántartást tervezünk, a bejegyzési adatokat SW rendszeren belül fogjuk nyilván taratani. Definiáljuk a vezetékjog bejegyzés adatbázis objektumot. Így a bejegyzés adatai grafikusan is a vezeték szakaszhoz tartozóan, az alaptérképről helyrajzi számokhoz rendelt és egyéb numerikus feltételekkel kereshetők, listázhatók lesznek.

Az áramszolgáltatási tevékenység jellegéből következik, hogy több egymástól távol lévő telephelyen kell a szakági nyilvántartást kezelni. Ez az adottság, adatkezelési szempontból szükségessé teszi a digitális szakági nyilvántartás létrehozását. A vezetékjog bejegyztetés követelményének hatására készített felmérések egyik eredménye, hogy a villamos hálózatokról pontos és részletes adatok keletkeznek.

A nagy ráfordítással megszerzett adatok aktualitását célszerű és, gazdaságos fenntartani, a változásokat vezetni. Mindez a térinformatikai rendszer bevezetését teszi szükségessé. Az így létrejött térinformatikai adatbázisra olyan informatikai szolgáltatások építhetők, amelyek egyfelől megalapozzák a szolgáltatás színvonalának mérését, másfelől hatékonyabb munkafolyamatok kialakítását teszik lehetővé. A villamos hálózatok geodéziai felmérésének jelentősége ma már messze több a hálózat helyének ismereténél.

Electric Distribution and Geographical Information System

Bodrogi, I.

Summary

DÉMÁSZ has centralized the leading of the company in more steps since 1996. This had such an effect on the place of the operative decision that it back away from the place of the information source. A supporting system was necessary to

give help for the operation by processed data. After the top management decision the development of the ARTEMISZ (Electric Utility Planning Distributing and Technical Management System) started in 2003.

As a strategic decision the central digital register (database) specific to electric network was created at first. This network-describing database based on geodetic data. The GIS database provides these functions:

- Base GIS regiszter from the electric power network,

- Network technical indexes for Hungarian Energy Authority,
- The ARTEMISZ supply base date from the electric network to the medium voltage network technical calculation softwer,
- A data base create relationship between the transformer station circiut and costumers,
- Connecting the network operation (SCADA system) to the GIS MAP,
- Work Force management: Managing the fault averting and planed works.

LAPZÁRTA UTÁN

kaptuk az értesítést telefonon dr. Ferencz József kollégánktól, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Földmérő Szakosztályának elnökétől arról, hogy nagyrabecsült kollégánk, szakmánk vezető egyénisége, Romániában a Térképészeti Szervezet egyik kiemelkedő irányítója, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság tiszteletbeli tagja

Prof. Dr. Márton Gyárfás

81 éves korában Székelyudvarhelyen, 2009. március 1-jén eltávozott tőlünk. Szíve csendben megállt.

*

Márton Gyárfás (1928–2009)

Dr. Márton Gyárfás professzor, az erdélyi magyar műszaki értelmiség jeles képviselője, kiváló matematikus és geodéta eltávozott az élők sorából.

Szegény sorból jött székely volt, mint Tamási Áron Ábele, s a „rengetegben”, nehéz időkben, nehéz körülmények között kellett megmaradnia embernek.

1928. február 28-án született Erdélyben, Szentegyházasfaluban. A székelyudvarhelyi katolikus gimnáziumban érettségizett 1948-ban. 1951-ben matematika-fizika tanári diplomát szerzett Kolozsváron a Bolyai Egyetemen. 1951 és 1960 között a bukaresti Műszaki Katonai Akadémián volt laborvezető és oktató, itt védte meg doktori értekezését 1957-ben. 1960 és 1968 között a Fotogrammetriai Intézetben dolgozott különböző beosztásokban, 1963-tól igazgatóként. 1968-tól 1987-ig egy bukaresti katonai kutatóintézetben tudományos és kutatási kérdésekkel foglalkozott, mint kutató, és mint az intézet parancsnoka. 1987 óta nyugdíjas volt, de tevékeny élete talán ekkor teljesedett ki igazán. 1991-ben megalapította a Geotop Kft.-t, fiatalokat vonzott magához és számos térinformatikai, geodéziai és szolgáltató szoftvert fejlesztettek ki. Egyik motorja volt a 2000 óta minden évben megrendezett erdélyi földmérő találkozóknak. Szakmai körökben sokan ismerték és tisztelték Erdélyben, Romániában, Magyarországon és más európai országokban, elismerték magas színvonalú újító és szervező munkáját, a megértést szolgáló emberi magatartását.

Gyászoljuk mindannyian, akik ismerhettük.

Szerkesztőség*

* A Geodézia és Kartográfia szerkesztősége a 2009. júniusi és júliusi számban tervezi megjelentetni a Márton Gyárfással készített életinterjút.

Vezetékjogok bejegyzésével kapcsolatos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tapasztalatok¹

Oros László hivatalvezető
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földhivatal

Bevezetés

Magyarországon az 1945 után épült közcélú villamos elosztóhálózatok nagy részére szolgálmi jogot az ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezték be. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény arra kötelezi az áramszolgáltatókat, hogy az idegen ingatlanon lévő vezetékeire utólagosan vezetékjogot jegyeztessenek be 2012. december 31-ig. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zártkörűen Működő Részvénytársaság (továbbiakban: E.ON) kezdte el a meglévő közcélú villamos elosztóhálózatra a vezetékjogok bejegyeztetését.

2008. február 20-án az E.ON és a megyei földhivatal együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás lényege a következő:

- az E.ON a Nemzeti Kataszteri Program Kht.-tól megvásárolta a működési területére kiterjedően az ingatlan-nyilvántartási alap térkép digitális állományát;
- az E.ON-nal a munka elvégzésére szerződött földmérő vállalkozók a kapott megbízás szerint numerikusan felméri a vezetékek nyomvonalát és a digitális adatállomány felhasználásával sávtérképet készítenek, amely kiterjed a vezetékek biztonsági övezetére is. Ezt a sávtérképet átadják az illetékes körzeti földhivatalnak;
- a körzeti földhivatal ezt a sávtérképet kiegészíti az átvezetett jogerős és az előzetes, de még nem jogerős változásokkal, majd ezt követően a nyomvonal és a biztonsági sáv által érintett helyrajzi számokról listát készít. A helyrajzi szám lista alapján a TAKAROS rendszerből leválogatja és elkészíti a 41/2002. (V. 14.) FVM rendelet 2. § (1) b) pontjában rögzített, tulajdonosi adatokkal kiegészített digitális földkönyvet,

amely tartalmazza az E.ON javára már bejegyzett vezetékjogok adatait, illetve a még be nem jegyzett (szélgjegyzett) bejegyzési kérelmeket;

- a földmérő vállalkozók ezen adatok alapján elkészítik a változási vázrajzot és terület kimutatást, melyet vizsgálat céljából átadnak az illetékes körzeti földhivatalnak.

A megállapodás melléklete szerint az E.ON illetékességi területén 14 földmérési vállalkozással kötött szerződést.

A gyakorlati megvalósítás során az induló megállapodástól a felmérés és feldolgozás során némileg eltértek. A földmérő vállalkozók a nyomvonal felmérés eredményeit az illetékes körzeti földhivattal (földhivatal) egyeztetették, a földhivatal által adott változások digitális állományát azonnal átvették. A munka gyorsítása érdekében – több esetben – a földhivatal a változásokat e-mail-ben küldte meg a földmérő vállalkozónak, ami alapján a vállalkozó elkészítette az érintett földrészeket listáját, majd megküldte a földhivatalnak. A lista alapján a földhivatal készítette el a földkönyvet és ezt adta át a vállalkozónak.

Adataink alapján a 2008. év végéig a megye hat körzeti földhivatala 43 673 földrészlet adatait adta át a földmérő vállalkozóknak. Általában rövid átfutással történtek ezek az átadások, kivételt azok a települések jelentettek, ahol a községhatárok rendezetlensége miatt a határszakaszok felmérését kellett a térképek helyesbitése érdekében elvégezni.

A változási vázrajzok földhivatali vizsgálata és záradékolása

A földmérő vállalkozó elkészíti a szolgálmi jog bejegyzéséhez szükséges változási vázrajzokat és terület kimutatásokat településenként és fekvésenként, feltüntetve az előzetes helyrajzi számokat és a hozzájuk tartozó szolgálmi joggal érintett területek nagyságát, a villanyoszlopok számát és az általuk elfoglalt területet.

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

A vállalkozó vizsgálat és záradékolás céljából a földhivatalhoz az alábbi munkarészeket nyújtja be:

- digitális adatok kísérő bizonylata,
- részletpontok koordináta jegyzéke,
- területszámítási jegyzőkönyv,
- változási vázrajz 9 pld.,
- területkimutatás 9 pld.,
- adathordozó (CD, DVD) a digitális adatokkal (a térkép ITR 3 formátumban),
- NKP Kht. számlamásolata a kiadott digitális adatokról.

A körzeti földhivatal ellenőrzi, hogy a területkimutatás változás előtti oldalát, és vizsgálja, hogy a digitális állomány beilleszthető-e az ingatlan-nyilvántartási térképbe. Mivel ezen munkák esetében a földmérő a vezeték oszlopait méri be (általában GPS eljárással) és ezt a nyomvonalat illeszti be a digitális térképbe, a vizsgálat abból áll, hogy valóban a hiteles földhivatali állományt használta-e a készítő, valamint a területkimutatás változás előtti oldala megegyezik-e az ingatlan-nyilvántartási állapottal. Ott, ahol az ingatlan-nyilvántartásban nem a digitalizálásból számított területek szerepelnek, a nyilvántartott területből kivonással számítják a szolgalmi joggal nem érintett területet. Ahol a területi eltérés meghaladja a megengedettet, a földhivatal elvégzi a kiigazítást, ezt azonban csak a szolgalmi jog bejegyzése után teszi meg. Ha az elkészített munkarészek az F2 szabályzat előírásainak megfelelően készültek, az F2 szabályzat 3.1.3.4. pontja szerinti záradékkal látja el a vázrajzot és területkimutatást.

Eddigi tapasztalataink szerint a földhivatal a záradékolásokat valóban rövid átfutási idővel végezte el. A leadott munkarészek általában megfelelőek voltak.

A vezetékjog ingatlan-nyilvántartási átvezetése

Az ingatlan-nyilvántartási átvezetéshez a kérelmet az E.ON. nyújtja be az illetékes körzeti földhivatalhoz. A következő okiratokat kérjük:

- a jogszabály által előírt ingatlan-nyilvántartási bejegyzés iránti kérelmet,
- a jogerős vezetékjogi határozatot,
- a záradékolt változási vázrajzot és területkimutatást.

A vezetékjogi határozatot a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Debreceni Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság (a továbbiakban: Engedélyezési Hivatal) adja ki az érintett

vezeték szakaszra. A határozatban megállapítja, hogy a mellékelt változási vázrajz és területkimutatás tartalmazza a hálózat nyomvonalát és a biztonsági övezet területét. Ki kell hangsúlyozni, hogy évtizedek óta meglévő vezetékek vezeték jogi határozatáról van szó, tehát elmaradt jogi aktust pótol az Engedélyezési Hivatal.

Az ingatlan-nyilvántartási kérelemben a kérelmező az Engedélyezési Hivatal, a vezetékjog jogosultja az E.ON Zrt. A kérelem tartalmazza valamennyi érintett helyrajzi szám felsorolását. Erre azért van szükség, mert a vezetékjogi határozat ezt nem tartalmazza, hanem csak a mellékletekre (vázrajzra és a területkimutatásra) hivatkozik. Lényeges, hogy a kérelmező minden esetben nyilatkozzon arról, hogy a bejegyzést a teljesíthető részek vonatkozásában kéri. Ez esetben, ha időközben változott egy földrészlet, nem utasítja el a bejegyzési kérelmet a földhivatal, hanem a nem változott földrészleteket érintően az átvezetést teljesíti, a megváltozott helyrajzi számú ingatlanokról pedig értesíti a munkarész készítőjét. Azért a készítő, mert így azonnal végrehajtható a kiigazítás. A vállalkozó elkészíti és átadja (sokszor e-mail-ben) a földhivatalnak a megváltozott földrészletek vonatkozásában a szükséges földmérési munkarészeket, amihez új hatósági vezetékjogi engedély nem kell. Ugyanis a vezetékjogi engedély az elektromos vezeték egészének megvalósítására ad engedélyt, melynek tartalmát érdemben sem az érintett ingatlanok száma, sem pedig a helyrajzi száma nem befolyásolja. Ilyen probléma eddig minimális számban fordult elő.

Az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésért az E.ON a földhivatal részére az 1996. évi LXXXV. törvényben meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat fizeti meg.

A földhivatalok az E.ON kérésre a tulajdoni lapon a megjegyzésben feltüntetni a vezetékjogi engedély számát is. A vezetékjogot bejegyző határozatot a földhivatal az ingatlan tulajdonosokkal hirdetmény útján közli.

Eddigi együttműködésünk során Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mintegy 8000 földrészletet érintő szolgalmi jog bejegyzése valósult meg.

A vezetékjoggal kapcsolatos további földhivatali feladatok

Amennyiben a vezeték szolgalmi jog bejegyzéssel érintett ingatlan felosztása történik (pl.

megosztás, osztatlan tulajdoni közösség megszüntetése stb.), a keletkező új ingatlanoknál is fel kell tüntetni a vezetékhez kapcsolódó szolgalmi jogot. Ezért a megosztáshoz kapcsolódó adatszolgáltatáskor a vállalkozó részére a földhivatal szolgáltatja a vezetékkel kapcsolatos szolgalmi jogi adatokat is.

A megosztási munkák záradékolása során a földhivatal ellenőrzi, hogy a változási vázrajzon a vezeték ábrázolása megtörtént-e és a területkimutatásban a szolgalmi joggal érintett terület feltüntetése megtörtént-e. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés során az E.ON kérésére a tulajdoni lapon fel kell tüntetni a vezetékjogi engedély számát is.

A vezetékjog bejegyzéshez felhasznált térképek pontossága

E munkákkal kapcsolatban szembesülnünk kell azzal, hogy a jelenlegi digitális térképi állomány többsége a forgalomban lévő papír alapú ingatlan-nyilvántartási alaptérképek digitalizálásával készült. Megyénkben 57 település belterületi térképe 1:2880 méretarányú, sztereografikus vetületi rendszerű, felújított térkép. 29 települést a 207/1962. (T. 6.) ÁFTH utasítása szerint újítottak fel. Az ÁFTH utasítása a földrendezéssel nem érintett területek földnyilvántartási adatainak rendezéséről rendelkezik, nevezetesen úgy, hogy a változások bemérését térkép-terepazonos pontok között kell végezni. A változások térképezése után készült pausz másolat szolgált a térkép sokszorosításának alapjaként. Az így felújított térképek elvárható pontosságára vonatkozóan figyelembe kell venni, hogy a földrészletek határvonalának változásait általában a legközelebbi két térkép-terepazonos pont közötti vonalra kellett 0,5 öl (95 cm) pontossággal bemérni. Ez azt is jelentette, hogy a mért és a térképről leolvasott méretek között megengedett legnagyobb eltérés

- a) a földrészletek határvonalai vagy épületek között 2 öl (3,8 m),
- b) művelési ágak határvonalai között pedig 3 öl (5,7 m) megengedett eltérés lehetett.

2008-ban Schöck Balázs, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karának végzős hallgatója szakdolgozatában egy, a 207-es utasítás szerint felújított belterület numerikus újfelmérését végezte el, és a két térképi tartalmat hasonlította össze. Ennek során a következőket állapította meg: „Az előzetes »térkép-térképazonosságú szűrő« átesett pontok koordináta-eltérései 0 és 10 méter között szóródnak; a vizsgált pontok 90%-ánál nagyobbak az eltérések, mint az 1:2880 méretarányú régi vetületi rendszerű analóg térképek földrészlet-határvonal eltéréseire – szabályzatban megszabott – megengedett eltérési értékek! Az átlagos koordináta eltérések több mint kétszeresét teszik ki az F2 szabályzatban 1,15 méterben meghatározott megengedett eltérésnek, számszerűen mintegy 2,40 méter a különbség!”

Ez a térképi ellátottság, illetve a vezetékjoghoz felhasznált térképek ilyen megbízhatósága további gondokat vet fel. Könnyen belátható, hogy ha ilyen térképi alapokra GPS eljárással bemért vezetékeket illesztünk, a térképi és természetbeni állapot között lényeges eltérések jelentkeznek. Ez azzal a következménnyel is járhat, hogy ha a térképezett nyomvonalra számítják ki a vezeték szolgalmi jogot, sorozatban fordulhat elő, hogy olyanoknak jegyeznek be szolgalmi jogot, akik telkén nincs vezeték, és olyanoknak nem lesz bejegyezve, akik telkén viszont van vezeték.

Javasolom, hogy az ilyen bizonytalan térképi alapokkal rendelkező belterületekben a villamos vezeték bemérésével egyidejűleg mérjék be a vezeték biztonsági sávjába eső síkrajzi elemeket (az utcavonalon a kerítések töréspontjait, a mezsgyefőket és az utcáról befelé menő mezsgyék egy-egy pontját). Így biztosítható, hogy a tényleges állapotnak megfelelő vezetékjogi sáv-térkép készül, a szolgalmi joggal terhelt valós területek feltüntetésével. Ugyanis biztosítani kell, hogy a sáv-térképen minden, az ingatlan-nyilvántartásban élő helyrajzi szám szerepeljen (ahol nincs látható mezsgye, ott beszerkeszthető lenne a nyilvántartási térkép szerint). Mivel a sáv-térképen a vezeték és a hozzátartozó szolgalmi joggal terhelt sáv nem állami alapadat, az ingatlan-nyilvántartás digitális térképi állományába nem épül be, azt külön állományban kell kezelni. A későbbi adatszolgáltatásnál azonban nem mindegy, hogy tud-e a földhivatal a valóságnak megfelelő térképet biztosítani a szolgalmi joggal érintett területekről. Igaz, hogy ez a módszer megnövelné a felmérés költségeit, de egyrészt megelőzne sok jogi problémát, és ez a valóságnak megfelelő utcatérkép további tervezéshez is felhasználható lenne.

Külterületek esetében sokkal jobb a helyzet. A kárpótlási kiosztások, a részarány-földtulajdonok felosztása mind numerikusan készült. Az ún. fehér foltok nagy részét még a KÜVET készítése során vagy még előtte sikerült numerikusan fel-

mérni. A még megmaradt foltok felmérését folyamatosan végzi a földhivatal, mára már nem sok helyen található nagy eltérés. Az ország egész területéről rendelkezésünkre álló digitális ortofoto-állomány biztosítja, hogy irodai munkával be tudjuk határolni, a külterületek mely részét kell a helyszínen bemérni és helyesbíteni.

Összefoglalás

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény arra kötelezi az áramszolgáltatókat, hogy az idegen ingatlanon lévő vezetékeire utólagosan vezetékjogot jegyeztessenek be 2012. december 31-ig. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zártkörűen Működő Részvénytársaság kezdte el a meglévő közcélú villamos elosztóhálózatra a vezetékjogok bejegyeztetését.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében működő földhivatalok felkészültek a jelentős földmérési munka végrehajtásához szükséges adatszolgáltatás, a leadott munkarészek vizsgálatának és

záradékolásának gyors végrehajtására, továbbá mindent megtesznek, hogy a vezetékjogok ingatlan-nyilvántartási bejegyzése a lehető leghamarabb, az előírásoknak megfelelően megtörténjen. A földhivatal mind a földmérő vállalkozókkal, mind pedig az E.ON-nal rugalmas együttműködésre törekszik – amelyet a megkötött együttműködési megállapodás is bizonyít –, eddigi tapasztalataink szerint ez irányú törekvésünk eredményesnek minősíthető.

Registration of wire rights: experiences in Szabolcs-Szatmár-Bereg County

Oros, L.

Summary

In this article the leader of the Regional Land Registry outlines the experiences in connection with the registration of the easement of the extant electric wires. He points out that the old, still in use downtown maps do not meet today's requirements, and makes a proposal for the solution.

Hozzászólás

Oros László „Vezetékjog bejegyzésével kapcsolatos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tapasztalatok” című cikkéhez
– Egy egyszerű, mindennapi földmérési munka megoldásának kérdései

Budai Gábor ügyvezető

NyírKartográfia 2000 Földmérő és Térképész Kft.

Első hallásra még a kezdő szakember is legyint arra, hogy vezetékjog bejegyzéshez szükséges földmérési munkarészek készítése során milyen szakmai problémák adódhatnak. Évtizedeken keresztül sem földmérési csoportvezetőként, sem vállalati osztályvezetőként ezen egyszerű szakmai feladat nem vetette fel a mai kérdéseket. Ezek a munkák kis volumenben és általában kis területre lokalizálódtak.

Az 1960-as, 1970-es években a közmű tulajdonosok nem nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a vezetékeik egységes szemlélet szerint fel legyenek mérve és az ingatlan-nyilvántartásban ezek szolgálmi jogi bejegyzése megtörténjen.

Magyarországon a 3/1979. ÉVM utasítás hozta létre az egységes közműnyilvántartást, ami a

maga nemében jelentős szakmai és gazdasági jelentőséggel bíró lépés volt. Sajnos a rendszerváltás után gazdátlanra vált a feladat. A közműtulajdonosok jó része nem foglalkozott ennek továbbvezetésével. Az önkormányzatok a változásvezetés pénzügyi vonzata miatt szintén ellenérdekeltek voltak és ma is azok. Csak katasztrófa vagy baleset esetén kerül rövid ideig napirendre a jó alapokon nyugvó közműnyilvántartás, s ha nincs ilyen, annak hiánya. A jó közműnyilvántartás szükségességével ellentétes irányba hatott a magántulajdon nagyarányú térnyerése is, különösen a külterületeken. A tulajdonost a földhasználatában korlátozza bizonyos védőövezeten belül az ott korábban, vagy most elhelyezésre kerülő vezeték, ami számos további jogi prob-

lémát hozott felszínre mindkét fél tevékenysége kapcsán.

Az ezredfordulót megelőző években a MÁV-nál már megkezdették a korábban megépült optikai hálózatok bejegyeztetését, sajnos azonban a 2003. évtől ez abbamaradt. A gázszolgáltatóknál is elindult ez a munka, 2007-től pedig megkezdődött az áramszolgáltatók hálózatainak felmérése és az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetése, amelyet kormányrendelet tett közzétételévé számukra.

E munka során két, jellegében eltérő feladattal bízták meg a földmérő vállalkozókat. Feladatunk egyrészt a meglévő nagy- és közepesfeszültségű hálózat felmérése, amelyek jó része külterületen található. Ez lényegében azonos a korábbi szakági felmérés során alkalmazott technológiával. Ezt követően a felmért hálózati szakaszokról el kell készíteni a vezetékjog bejegyzéshez szükséges terület-kimutatásokat és változási vázrajzokat. A vezetékjogi legalizáció másik területe a már meglévő kifesztésű hálózatok felmérése, amelyek teljes egészében a belterületeket érintik.

Az elvégzendő feladatok másik csoportját az új hálózatok létesítésével kapcsolatos teendők jelentik. Itt a földmérők feladata első lépésben a tervezési alaptérkép elkészítése, a tervezett hálózat oszlopai helyének kitűzése, vezetékjogi munkarészek elkészítése. Ezt követi a megvalósult állapot bemérése.

Joggal merülhet fel a kérdés, hogy ezeknél a feladatoknál milyen, a földmérő vállalkozóztó érintő szakmai probléma jelentkezik? A probléma *Oros László* cikkében is megfogalmazott kérdésben van, amit szakmai múltunk hozadékának is tekinthetünk. Ez pedig a 207/1962. ÁFTH utasítás „átka”. Ismerjük és tudjuk, hogyan készültek ezek a térképfelújítások, ismerjük ezek megbízhatóságát és nap, mint nap szembesülünk az ezekből eredő problémákkal. Korábban, míg kisebb területeket érintő grafikus munkákat végeztünk, „kompromisszumok” árán ugyan, de az ellentmondásokat fel tudtuk oldani. A digitális átalakítás során azonban az ideiglenes nyilvántartási térképről egyszerűen letakartuk az „ideiglenes” jelzöt, s máris térképet kaptunk, majd ebből digitális állományt hoztunk létre. Most, amikor több ezer km elektromos hálózatot korszerű technikával felmérünk, mérési eredményeinket erre a hiteles térképi állományokra felrakva döbben

meg sok, főleg fiatal kolléga, és merül fel benne a kérdés: jól mértem, létezik ilyen, hogy az oszlopok a telken belül vannak, holott a valóságban még járda is van a kerítés mellett?

Az ilyen előzmények alapján digitalizált térképekre felrakva a vezeték nyomvonalát, valamint a biztonsági övezetet jelentő szolgalmi sávot, készül el a változási vázrajz, amelyet a földhivatalhoz kell benyújtani, ahol vizsgálat és záradékolás után az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzik a vezetékjogot. A pontatlan térképek alapján olyan ingatlanokat terhelnek meg, amelyeknek a valóságban semmi közük nincs a vezetékhez. Mit szól ehhez a tulajdonos? Új vezeték tervezésénél a tervezőnek a vezetékét közterületre kell elhelyezni. Ők a jogi állapotot figyelve ezt be is tartják, s jön a földmérő. A kapott oszlophelyek koordinátáit kitűzve kiderül, hogy azok az úttestbe, vagy magánterületre esnek. Ilyenkor – jobb híján – a tervezőnek nyilatkozatot kell aláírni a tulajdonossal, hogy hozzájárul a vezeték elhelyezéséhez. Kisebbségi volumenű munkák esetén lehet megoldást találni talán a térkép földhivatali kiigazításával.

A fenti problémát – a feladatot végrehajtó vállalkozóként, csatlakozva *Oros László* írásához – azért vettem fel, mert különösen az ország keleti megyéiben, szűkebb hazánkban nagyon sok települést érint a térképek bemutatott megbízhatósága. Úgy gondolom, hogy 207-es térképek másutt is vannak, az eltéréseket mindenütt rendezni kell, s vélhetően mind a földhivatali, mind pedig a vállalkozó kollégák, szereztek olyan tapasztalatokat, tudnak olyan megoldásokat, amely tapasztalatok közkinccsé tételével segíteni tudnak az E.ON műszaki specifikációjának kidolgozásában, nem utolsó sorban pedig a földmérési munka gyakorlati végrehajtásában.

Questions of solving a simple, common survey task

Budai, G.

Summary

A practising surveyor describes the difficulties caused by the preparation of different work sessions needed for the registration of easements, after calibrating electric wires. The reason of the problem: some of the maps in the register are out-of-date (80–120 years old), they were made by graphic technology.

Egy év mögöttünk, négy még előttünk

Gondolatok a vezetékjog legalizációs munkálatok
Bács-Kiskun megyei gyakorlatáról¹

Dr. Kristóf István hivatalvezető
Bács-Kiskun Megyei Földhivatal

A földhivatalok 2008. évi munkájában kiemelkedő jelentőséggel bírt az elektromos közszolgáltatók vezetékjogának legalizációja. E tevékenység jogszabályi alapját a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET) 172. §-a teremtette meg, amely az alábbiakat tartalmazza:

„(1) A hálózati engedélyes a kérelem benyújtását megelőzően tíz évvel korábban idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett közcélú átviteli és elosztó vezeték, tartószerkezet és azon elhelyezett átalakító- és kapcsolóberendezés tekintetében, amennyiben azok elhelyezésére vonatkozó vezetékjog alapítása nem történt meg, vagy a vezetékjogi engedély nem lehetőségre, illetve a vezetékjog az ingatlan-nyilvántartásba nem került bejegyzésre, a 116. § szerinti hatóságtól e törvény hatálybalépésétől számított öt éven belül kérheti a vezetékjog megállapítását, vagy a vezetékjog bejegyzésére alkalmas határozat kiadását. A vezetékjog fennállását és keletkezésének időpontját a határozatban kell megállapítani. A vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére a 116. § szerinti Hatóság jogerős határozata alapján kerülhet sor.

(2) A hatóság a jogerős határozattal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt. Amennyiben a vezetékjog nem az egész földrészletet érinti, akkor a határozathoz mellékelni kell

az ingatlan érintett részét ábrázoló, az ingatlanügyi hatóság által záradékolt vázrajzot.

(3) A vezetékjog megállapítása, illetve annak utólagos bejegyzése az ingatlanl kapcsolatosan többlet jogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot kártalanítási igény érvényesítésére sem.”

E jogszabályi háttér alapján két alapvető megállapítás tehető:

- jelen dolgozat tárgya csakis a 10 évnél korábban létesített vezetékekre vonatkozó vezetékjog bejegyzése terén kialakult gyakorlat, hiszen az ezen határidőn belül keletkezett, újonnan létesített vezetékekre vonatkozó vezetékjog bejegyzésére VET más rendelkezéseit kell alkalmazni;
- a feladat végrehajtására az eljárás szereplőinek a VET 172. §-ában meghatározott szabályokkal 2012. december 31-ig van lehetőségük, tekintettel arra, hogy a törvény 107–177. §-ai 2008. január 1-én léptek hatályba.

Úgy gondolom, hogy minden különösebb indoklás nélkül egyet lehet érteni azzal, hogy helyes a jogalkotónak az a törekvése, amely szerint a tulajdonosi jogosultságokat korlátozó terhek ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre ösztönöz. Következik ez többek között a tulajdon védelmének alkotmányos elvéből is, és jól szolgálja a forgalombiztonságot is, hiszen az ingatlan-nyilvántartás nyilvánosságán keresztül a szenvedő földrészletet érintő korlátozás mindenki számára megismerhetővé válik.

A hálózati engedélyes – úgy is mint a vezetékjog jogosultja – motiválását segíti elő a (3) bekezdés kártalanítást kizáró rendelkezése, amely

¹ A 2008. 12. 04-én Dobogókőn rendezett „Geodézia–Gazdaság–Informatika” című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

jogviták sorát váltotta ki. Anélkül, hogy e témába mélyebben belemerülnék – e kérdéskör önmagában külön elmélkedés tárgya lehetne – egyrészt ismét meg kell jegyezni, hogy ezen eljárás már a legalább tíz éve – az esetek meghatározó részében húsz-harminc vagy még több éve – meglévő, az érintett földrészleteken in natura fellelhető vilamos berendezésekre vonatkozik, tehát a tulajdonosi jogosultságok gyakorlásának korlátozása már nem új keletű.

Bács-Kiskun megyében a vezetékjog utólagos bejegyzésével meghatározó részben a DÉMÁSZ Zrt. érintett. A Zrt. teljes működési területén 1 100 km nagyfeszültségű, 12 179 km középfeszültségű és 18 230 km kisméretű hálózat vár utólagos vezetékjog legalizációra. A tapasztalati adatok szerint egy vezeték-kilométer átlagosan 12–14 földrészletet érint, így az összes 31 509 vezeték-kilométer mintegy 380 000–450 000 önálló földrészletet jelent. „Bebír” még Bács-Kiskun megyébe az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. Tiszakécske és Tiszaug településeken, mintegy 560 km vezetékkel, közel 6 000 érintett földrészlettel.

A DÉMÁSZ Zrt. működési területén fellelhető, legalizációra váró vezeték mintegy 40%-a esik (már megint a „legnagyobb megye” effektus!) Bács-Kiskun megyébe, így a feladat megkezdésekor azzal szembesültünk, hogy öt év alatt mintegy 150 000–180 000, éves arányos lebontásban 30 000–36 000 földrészletre kell a vezetékjog bejegyzni. Számunkra a feladat nagysága, a helyzet komolysága e számok megismerését követően világosodott meg, ugyanakkor felismertük az is, hogy a kiemelt feladat öt évig nagyban hozzájárulhat hivatalunk pénzügyi helyzetének kedvező alakulásához.

Mint minden kiemelt feladat végrehajtását, a legalizációt is a folyamat megtervezésével, a folyamatban érintettek közötti egyeztetésekkel kezdtük. Ennek során hol külön-külön, hol együttesen tárgyaltuk végig az eljárás menetét, az egyes résztvevők feladatait, felmértük a résztvevők esetleges sajátos igényeit, törekedtünk feltárni azokat a lehetőségeket, amelyek a gyors és sikeres végrehajtást lehetővé teszik.

Már a legelső egyeztetések is rávilágítottak arra a közismert tényre, hogy a földmérésre vonatkozó jogszabályi környezet átdolgozása, a mai körülményekhez igazítása – kezdve a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996 évi LXXVI. törvénnyel, befejezve az F2 szabályzat átdolgozásával és jogszabályi szintre emelésével

– alapvető igény. Ennek hiányában nem választhatók meg hitelesen olyan kérdések, mint pl. kié az adat, az adatszolgáltatásért ki és mennyit fizessen, a megvásárolt térképi adat mikor mire és hányszor használható fel, sajátos célú földmérési munkáknál a hiteles adatot ki szolgáltathatja, a hitelesítés mikor, miként és mennyiért történhet, de ezt a kérdéskört felesleges tovább taglalni, hiszen ezen kérdések – és sok további más kérdés – megválaszolása további tanulmányok tárgya lehetne.

Az egyeztetések során arra a következtetésre jutottunk, hogy azon kérdéseket, amelyekben közöttünk vita van, és a jogszabályok értelmezésében nem várható közöttük egyetértés, megállapodással rendezzük. Ilyen előzmények után kötöttük meg 2008 januárjában azt a megállapodást, amely mindmáig a vezetékjogi munkák eljárásrendének alapvető szabályait foglalja magába. A megállapodás előkészítése során azt tapasztaltuk, hogy mind földhivatali, mind közüzemi szolgáltatói oldalról a belső szakmai információcsere igen jól működött. Ennek eredményeként az e tárgyban a többi megyében is megkötött ilyen tárgyú megállapodások nagy tartalmi hasonlóságot mutatnak egymással.

A 2008. évben Bács-Kiskun megyében a legalizáció eljárása az alábbi folyamat szerint zajlott:

Adatszolgáltatás

A földmérő vállalkozó megrendelte az adatszolgáltatást, amely történhetett személyesen, faxon vagy e-mailban.

A földmérő megküldte a körzeti földhivatalnak a nyomvonalat, és a hozzá tartozó biztonsági övezet is tartalmazó digitális állományt, vagy az NKP Kht.-tól kapott térképi állomány alapján az általa leválogatott helyrajzi számok listáját.

A körzeti földhivatal a jogerős digitális ingatlan-nyilvántartási térképből másolatot, illetve az érintett helyrajzi számokat tartalmazó listát készített. Előbbit ITR3 ASCII, ”ibn” vagy DAT adatsere, míg utóbbit egyszerű szöveges formátumban adta át a földmérő vállalkozásnak.

A körzeti földhivatal a helyrajzi szám lista alapján leválogatta a TAKAROS rendszerből az egyes számítógépes adatbázisból történő lekérdezés útján szolgáltatható ingatlan-nyilvántartási adatok igazgatási szolgáltatási díjáról és az adatátviteli vonalon történő adatszolgáltatásról szóló 41/2002. (V. 14.) FVM rendelet 2. § (1) b) pontjában rögzített, tulajdonosi adatokkal kiegészített

földkönyv kivonatát, amelyet Excel formátumban adott át a földmérő vállalkozó részére.

A földmérő vállalkozó a térképmásolatok, a helyrajzi szám lista és a tulajdonosi adatokkal kiegészített földkönyv alapján elkészítette a változási vázrajzot, annak munkarészeit, illetve a területkimutatást, amelyet vizsgálat és záradékolás céljából benyújtotta a körzeti földhivatalnak.

A kezdeti szakaszban arra törekedtünk – és ezt a célt megállapodásban is rögzítettük –, hogy az olyan vezetékszakaszokról, amelyek esetenként több száz földrészletet érintenek, 50–60 földrészletre „bontott” munkarész készüljön, annak érdekében, hogy előző széljegy ne blokkolhasson igen jelentős számú bejegyzést. A későbbi gyakorlat azonban kialakította a megfelelő eljárást, erre tekintettel a „szeleltelést” már nem igényeltük a munkarészek esetén.

A körzeti földhivatalok a fentiek szerinti adatszolgáltatási igényt az adatkéréstől számított legfeljebb 5 napon (de inkább rövidebb időn) belül teljesítették. Célunk a továbbiakban az, hogy ha az adatszolgáltatás időtartama nem is csökken – dolgozunk rajta –, azt ne növekedjen.

Vizsgálat, záradékolás

A vizsgálatra és záradékolásra benyújtott munkarészek iktatása után a körzeti földhivatal a 63/1999. (VII. 21.) FVM–HM–PM együttes rendelet alapján megállapította a vizsgálati díjat, kiállította a számlát. A díj megfizetésének igazolását követően történt a vizsgálat és a záradékolás, minden esetben (ha a munkarészt javításra nem kellett visszaadni, ilyen csak elvétve fordult elő) 30 napon belül.

A vizsgálat és záradékolás, illetve a díj megfizetése terén a jogszabályi kereteket át nem lépve alapvető szempont volt a rugalmas ügyintézés. Ennek szellemében kiegészítő megállapodások (pl. értéknövelt adatszolgáltatásra vonatkozó megállapodás, hatósági szerződés stb.) kötettek, amelyekkel – az ügyfélegyenlőség elvét nem sértve – gyorsítottuk fel az eljárást. A megyei földhivatal e téren is koordináló szerepet töltött be, az egyeztetett és kialakított eljárásrend nyolc körzeti földhivatal által történő egységes alkalmazása érdekében megtette a szükséges lépéseket.

A VET 172. § (1) bekezdésének utolsó mondata szerint a vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése a 116. § szerinti Hatóság jogerős határozata alapján történhet. Mivel a 116. § építészeti hatóságról beszél, némi nyomozás után

állapítható meg, hogy a záradékolt földmérési munkarésszel legközelebb akkor találkoztunk, amikor azt jogerős határozat kíséretében a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Szegedi Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága (a továbbiakban: Hatóság) ingatlan-nyilvántartási bejegyzés végett megküldte a körzeti földhivatalnak. A Hatóság hatáskörét és illetékességét a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet alapozza meg.

Az Ingatlan-nyilvántartási osztály eljárása

Az iktatás és a széljegyzés a FÖMI által a TAKAROS rendszerhez készített, nagytömegű átvezetések segítő programmodulok igénybevételével történt. E modulok már az iktatás során használnak egy speciális állományt, amelyben a vezetékjoggal érintett földrészletek helyrajzi számai, illetve a földrészletekből a vezetékjoggal érintett területek nagysága szerepel. Ennek az állománynak az elkészítése a becsatolt kérelemből, illetve a területkimutatásból történt meg. Egy 900 földrészletet érintő beadvány esetén az állomány előállítására két dolgozó kb. három órás munkaidejét köthette le. A nagytömegű iktató modul csak akkor tud elindulni, ha a hivatalban semmilyen iktatási folyamat nem zajlik, ez az adatbázis mentése előtti időszak. A földmérő vállalkozókkal egyeztetés alatt áll megállapodás, amely szerint a földmérő vállalkozók a földhivatalok részére a területkimutatást elektronikusan adhatják át. Ez esetben az állomány előállításának kapacitásigénye minimálisra csökkenthető. Ezt követően a körzeti földhivatal megállapította az ingatlan-nyilvántartási eljárás igazgatási szolgáltatási díját, kiállította a számlát, és nyolc napos fizetési határidővel megküldte a költségviselőnek.

Amennyiben a bejegyzés 10 főnél több ügyfelet érintett, a körzeti földhivatal a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (6)–(7) bekezdései értelmében az ügyfeleket hirdetményi úton értesítette az eljárás megindulásáról. Van olyan nézet is, mely szerint – a Ket. 29. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel – az ügyfél értesítése az eljárás megindításáról mellőzhető, álláspontunk azonban az volt, hogy – a Ket. 80. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – ez a lépés alapozza meg a későbbiekben a bejegyzésről szóló határozat hirdetményi kézbesítését.

Amennyiben a Hatóság határozatában szereplő földrészlet tulajdoni lapján előző széljegy gátolta a bejegyzést, a körzeti földhivatal törekedett annak elintézésére, majd a vezetékjog bejegyzésére. Ha ez nem volt lehetséges, az érintett földrészletet a tömeges átvezetésből a földhivatal kihagyta, majd a széljegy elintézését követően egyedi ügyként hajtotta végre a bejegyzést.

Ahol előző széljegy a bejegyzést nem akadályozta, ott a nagytömegű bejegyző program használatával megtörtént a vezetékjog bejegyzése, majd a határozat kézbesítése az érintett ügyfelek számától függően postai vagy hirdetményi úton történt.

A fentiek szerint a teljesség igénye nélkül felvázolt eljárás a 2008. évben kiállta a próbát, hiszen a kialakított eljárási rend szerint 2008-ban Bács-Kiskun megyében, a DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft. esetében, 2 017 km nyomvonalhosszra, összesen 23 394 földrészletet érintően, az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. esetében 105 km vezeték hossz alapján, mintegy 1 500 földrészletet illetően történt meg a vezetékjog bejegyzése.

Nem jelenti ez természetesen azt, hogy a kialakított eljárásrenddel tökéletesen elégedettek lennénk. Úgy gondolom, hogy nekünk, akik a végrehajtást végezzük, feladatunk az is, hogy az eljárás gyorsítására, egyszerűsítésére vonatkozó javaslatainkat megfogalmazzuk.

Nézünk néhányat ezen ötletek közül.

- Megfontolandónak tartom a Hatóság és a földhivatal eljárásának összevonását. Jelenleg két külön-külön eljárás vezet végül a vezetékjog bejegyzéséhez. Mind a Hatóság, mind a földhivatal az eljárás megindításáról hirdetményi vagy postai úton értesíti az érintett ügyfeleket (vagy nézetem szerint értesítenie kellene), majd a határozatot is ily módon kézbesíti. Ennek jelentős időbeli és költségbeli következménye van. Elég megemlíteni a 2008. év vége eseményeit, amikor is igen jelentős számú bejegyzés vált kétségesse amiatt, hogy az önkormányzatok a Hatóság által részükre hirdetményi kifüggesztésre megküldött határozatokról szóló értesítést hónapok után sem küldték vissza a Hatóság részére. Amennyiben a változási vázrajz záradékolását követően a hálózati engedélyes a kérelmet nem a Hatóságnál terjeszteni elő, egyszerűbbé, gyorsabbá és olcsóbbá válhatna az eljárás. Ez esetben ugyanis a földhivatal a vezetékjog bejegyzésére a nála kezdeményezett eljárásról a Ket. szerint értesíthetné az ügyfeleket, majd az eljárásba bevonhatná a Hatóságot. A földhivatali megkeresésére a Hatóság quasi „szakhatóságként” meghozná a vezetékjog alapítására vonatkozó határozatát, és ez alapján történne meg a bejegyzés. Ily módon az eljárás megindításáról szóló egyszeri értesítés, a vezetékjog alapításáról született határozat hirdetményi kézbesítésének költsége és időigénye lenne kiküszöbölhető. Mind a Hatóság, mind a földhivatal eljárásának egyik sarkalatos pontja az érintett ügyfelek eljárás megindításáról szóló értesítése, valamint a született határozat kézbesítése. Egy év tapasztalata alapján azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a hirdetményi kézbesítés jelenlegi szabályozása megfelel az eljáró hatóságok igényeinek, de azt már tudjuk, hogy nem lesz ez mindig így.

- 2009. október 1-én hatályba lép a Ket. módosítása, amely érinti a számunkra e kérdésben fontos 80. § (3) bekezdését. A normaszöveget elemezve és értelmezve már most megállapíthatjuk, hogy azok alapján a vezetékjog legalizációs eljárásban a hirdetményi értesítést és kézbesítést, mint módszert gyakorlatilag elfelejtethetjük. Mivel egy földrészlet esetén – tapasztalati adataink szerint – átlagosan négy-öt fő az értesítendő személy száma, csak a földhivatali eljárásban 25 000 földrészletet feltételezve 250 000 ajánlott vagy tértivevényes küldeménnyel kell számolnunk. Ennek pénzügyi, illetve személyi következményei az egész folyamat eredményességét befolyásolhatják. Még rosszabb a helyzet, ha a 250 000-es küldeményszámmal szemben ennek duplájával számolunk, hiszen a Ket. szerint az eljárás megindításáról, illetve a született határozatról az ügyfeleket a hatóságnak is tájékoztatnia kell.
- A legalizáció folyamatának kezdetétől kértük a hálózati engedélyest, hogy hosszabb távra vázolja fel a folyamat általa tervezett ütemét. Azt is kértük, hogy az adatkérésről kezdve az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésig lehetőleg egyenletes ütemben terheljék a körzeti földhivatalokat, hiszen kapacitás és munkaszervezés oldaláról kerülendő lenne a hosszabb szünet utáni tömeges beadvány. Egyeztetéseink ez idáig eredménnyel jár-

tak, bár mint minden téren, ez esetben is elő-előfordult csúcsrajáratás. Abban is elvi egyetértés született, hogy a teljes vezeték-hálózatra vonatkozóan a legalizáció a feladatra rendelkezésre álló öt év alatt egyenletes ütemben fog megtörténni. Aggódunk, hogy az elvi egyetértés ellenére a jövőben más lesz a gyakorlat. Félő, hogy a világ-gazdaságban napjainkban jelenlévő reálfolyamatok hatása érinteni fogja a vezetékjog legalizációt is, és az elhatározott egyenletes ütem nem fog megvalósulni.

- A fent vázolt folyamat megvalósítását követően kialakul a megcélzott állapot. A tulajdoni lap III. részén megjelenik a vezetékjog, minden szükséges információval. Mi történik az ingatlan-nyilvántartási térképpel? Jelen állapot szerint sajnos semmi; az ingatlan-nyilvántartási térkép nem tartalmazza ugyanis az adott földrészletet érintő terheket térképezett formában.

Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ha a földrészlet tulajdonosa – vagy bárki más – megtekinti a tulajdoni lapot, azon teherként szerepel a vezetékjog. Ha megnézi a térképet is, netán másolatot is kér, azon nincs ábrázolva a vezetékjog, vagyis a szolgálommal érintett terület rész. Ekkor legfeljebb ráncolja a homlokát, és elgondolkodik a tulajdoni lap és az ingatlan-nyilvántartási térkép egyezőségének kérdésén. De mi van akkor, ha a tulajdonos a földhivatali látogatást a térképtárban kezdi? Észleli, hogy a térképen semmi, a tulajdonjog tartalmát érintő ábrázolás nem található. Szerencsés esetben persze a térképtáros fejből felidézi, hogy a földrészletet vezetékjog terheli, előveszi az erre vonatkozó földmérési munkarészeket, megtekinti a tulajdoni lapot, majd megadja az ügyfélnek a felvilágosítást. Minden földrészlet lényeges adatát azonban lehetetlen fejből felidézni. Ennek következménye az lehet, hogy az ügyfél, miután a térképet megtekintette, azon tulajdonosi jogosítványait érintő adatot nem talált, megnyugodva

távozik, és esetleg később szembesül annak következményeivel, hogy vezetékjog terheli földrészletét annak ellenére, hogy erre vonatkozó adat az ingatlan-nyilvántartási térképen nem szerepel.

Álláspontom szerint, hogy a térképen ábrázolható terhek feltüntetésére vonatkozó kérdést újra kellene gondolni, és ha nem is állami alapadatként, de valamilyen módon a térképen ábrázolható terheket fel kellene tüntetni.

Úgy gondolom, hogy mind a hálózati engedélyes, mind a vállalkozó földmérő, mind a körzeti földhivatal részére a legalizáció terén hasznos a 2008. évben megszerzett tapasztalat. Kialakultak az együttműködés keretei – ne feledjük, hogy a KÜVET-en és a BEVET-en edződtünk! –, megalkottuk a magunk „jó gyakorlat”-át. Ez mindenképpen biztató a feladat jövőbeli folytatására nézve. Személyes álláspontom is, de a feladatban érintett munkatársaim is ezt vallják, hogy a hálózati engedélyes nem tud annyi eljárást kezdeményezni, vállalkozó földmérő nem tud annyi adatot igényelni, vizsgálatot és záradékolást kérni, a Hatóság nem tud annyi megkeresést vezetékjog bejegyzése iránt a Bács-Kiskun megyei körzeti földhivatalokhoz benyújtani, amennyit gyorsan, hatékonyan, az elvárható szakmai színvonalon el ne intéznénk.

**A year behind us, four ones still ahead
– Thoughts about the practice of legalisation
of electric wires in Bács-Kiskun county**

Kristóf, I.

Summary

The author summarizes the cooperation practice connected to the land registration (legalisation) of the electric wires. Overviews the steps resulting the flawless progress of this multi-role project in Bács-Kiskun county. The work underlines, however, some contradictions in the law system, making this cooperation unnecessarily complicated.

SDiLA+: Földhivatali menedzsment továbbképzés záró konferenciája¹

Az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya és a Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kara 2009. február 12-én mintegy 100 fő szakember részvételével rendezte meg a földhivatal-vezetők, középvezetők számára már 1995-ben megindított képzési, továbbképzési programjának befejező, záró konferenciáját.

A képzési program indítását elkerülhetlenné tették a kilencvenes évek elején bekövetkezett gazdasági, politikai és tulajdoni és jogszabályi változások, amelyek új kihívásokat jelentettek a földhivatalok számára.

Az igényeket felismerve 1995-ben a Nyugat-magyarországi Egyetem Főiskolai Kara az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztálya támogatásával a felsőfokú végzettséggel rendelkező földhivatali munkatársak számára angol és belga partnerek közreműködésével egy sikeres 2 éves távoktatást indított OLLO (Open Learning for Land Offices) néven. Ezt követte 1997-ben a középfokú végzettséggel rendelkezők számára egy OKJ képzés, majd 1998-ban a földhivatal-vezetők részvételével indult a SDiLA (Staff Development in Land Administration) továbbképzési projekt.

2008-ban az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya, a FÖMI-vel, a Nyugat-magyarországi Egyetemmel, valamint a holland Kataszterrel együttműködve ismét meghirdette a SDiLA földügyi menedzsment képzését a földhivatali-vezetők számára. Ennek befejező rendezvényeként megtartott záró konferenciát a felkért előadók a holland tapasztalatokat ismertették az érdeklődők és a földhivatali munkatársak számára.

Tájékoztatónkban rövid összefoglalót adunk a záró konferencián elhangzott előadásokról. Terveink szerint lapunk következő havi számában

fogjuk az elhangzott előadások szerkesztett változatát megjelentetni.

Sirman Ferenc szakállamtitkár köszöntőjében hangsúlyozta a földhivatali vezetők, munkatársak továbbképzésének szükségességét. Az elmúlt évtized számítástechnikai, informatikai, műszer- és adatgyűjtési technikai fejlődése új kihívásokat jelentett és alapvetően változtatta meg a földhivatalok tevékenységét, szemléletét. Ebben kívánt segítséget nyújtani a több lépcsős képzés, amit szándékaik szerint a jövőben tovább fognak folytatni

Sirman Ferenc szakállamtitkár köszönti a jelenlévőket

Dr. Márkus Béla professzor „A földügyi humán erőforrás fejlesztés (SDiLA) projekt” címen tartott előadásának mottója volt „a legjobb befektetés a tanulás”.

Kitért arra, hogy a földhivatalok az elmúlt évtizedben az alapvető változások korát élték, amit a számítástechnika, az önfinanszírozás és a szolgáltató hivatal, mint új elvárás fogalmazódott meg feléjük. Az új feladatoknak megfelelően kellett egy új oktatási stratégiát kidolgozni, amely legfontosabb elemei voltak: az ügyintézés színvonalának emelése, a hatékonyság és a szolgáltató jelleg erősítése, a munkavégzés új formáinak elfogadtatása, az elektronikus gazdaság működési feltételeinek megismertetése, valamint az élethosszon át tartó tanuláslehetőségének biztosítása.

Ennek az elvárásnak a jegyében indult az OLLO távoktatás, majd folytatódott a SDiLA, az OLLONK (amely a Nemzeti Kataszteri Program feladataihoz kapcsolódott) programmal, létrehozták az FTTK tudásközpontot, és most fejeződött be a SDiLA+ program.

Az előadás befejező gondolata volt: „... az oktatás-továbbképzés nem csak humán kérdés, hanem gazdasági is, amelybe érdemes, sőt szükséges investálni.”

¹ Fotók: Hodobay-Böröcz András

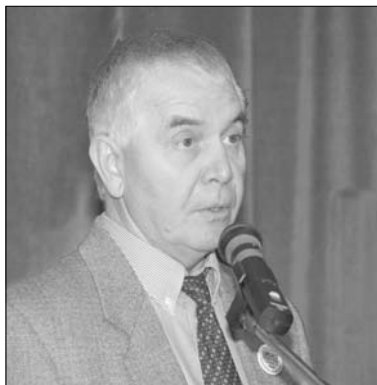
Dr. Papp Iván hivatalvezető
„A holland kataszter szervezete, működése és jogi háttere” című előadását egy Jhering idézettel kezdte: „Csak azon jogelvek és jogintézmények tartósak, amelyek az élet valóságából jönnek létre”.

Ismertette a holland kataszter rövid történetét és jogállását. A holland kataszter (KADASTER) független közszervezet, amely nyilvántartja a kiállított okiratokat, vezeti a kataszteri nyilvántartást, vezeti a kataszteri térképet, információt szolgáltat az ingatlanok tulajdonosairól. Ezt követően tájékoztatást adott a szervezeti felépítésről, az egyes szereplők, bizottságok feladat-és jogköréről. A kataszter tevékenységét szabályozó jogi hátteret egy részt az Alkotmány, valamint a Polgári Törvénykönyv (CODE CIVIL), a Kataszteri Törvény és a Kataszteri szervezeti törvény biztosítja.

Az ingatlanok nyilvántartásának, átruházásának jogszabályi előírásai mellett ismertette a végrehajtás szereplőinek eladó, vevő, adós, hiteltelző, ingatlanközvetítő ügynökség, közjegyző, kataszter feladatát is.

Az ingatlan-nyilvántartás számítógépesítését egy 25 éves folyamat eredményeként 1999-ben fejezték be. A 2005. év óta működik az elektronikus bejegyzés. Ez az ügyintézési határidőket jelentősen csökkentette.

Hidvéginé dr. Erdélyi Erika hivatalvezető a holland tapasztalatait az „Ügyfélmenedzsment és ügyfélszolgálat” címen tartott előadásában foglalta össze. Elmondta, hogy a holland kataszter tevékenységét az ügyfél centrikus alapállás határozza meg. Céljuk: kielégíteni ügyfeleik igényét a „megnyerés/csábítás” stratégiájával. El kell érni az ügyfélnél, hogy elfogadja azt, hogy számára a legmegfelelőbb megoldás az, amit a hivatal kínál, értsék meg a szolgáltatás lényegét, igénybevételeinek lehetőségét. Nem engedik elveszni a hivatali útvesztőben ügyfeleiket. Ezt segíti a működő elekt-

Dr. Márkus Béla előadását tartja

ronikus kapcsolat is, amelyen keresztül az ügyek mintegy 90%-át intézik.

Alapelvük, hogy az ügyfélnek azt a szolgáltatást nyújtják, amire igénye van és ne azt, amit el akarnak adni. Az ügyfelet vásárlónak, fogyasztónak tekintik, üzleti termékcsomagokat alakítanak ki az ingatlanokhoz kapcsolódó, rendelkezésükre álló adatokból. Nem véletlen, hogy az ügyfelek elégedettsége a 2007. évben 96%-os volt. Létezik az „ügyfelek tanácsa”, amely

tanácsadó testületként alakítja a hivatal ügyfélkapcsolatait.

Biró Gyula vezérigazgató a „Stratégiai tervezés – egy lehetséges gazdasági modell” című előadásában a stratégiai tervezés tapasztalatainak, eredményeinek magyarországi adaptációjáról, mint egy jövőbeni lehetőségről beszélt. Összehasonlította a holland és magyar gyakorlatot olyan lényeges összefüggésekben, mint az alapfeladat megfogalmazása, a gazdasági modell, a szervezet, a jogszabályi környezet, a technológia és a menedzsment eszközök alkalmazhatósága. Összefoglalta a holland hosszú távú tervezés összetevőit, amelyek egy „stratégiai piramisba” foglalhatók. E példák alapján foglalta össze a magyar kataszterrel szemben megfogalmazható célokat, elvárásokat, valamint a fejlesztés további lehetséges irányait. Ehhez többek között szükség van a jogi háttér, a gazdálkodás feltételeinek újra szabályozására. Egy lehetséges modellként említette meg a magyar kataszter non-profit zártkörűen működő részvénytársasággá történő átalakítását.

A konferencia résztvevői

Dr. Mihály Szabolcs főigazgató előadásának címe: „Informatikai szolgáltatások és adatpolitika a Holland Kadaster-nél.” Ismertette a holland kataszter szervezeti helyét, szervezeti felépítését és szakmai kompetenciáit. Ezek közül kiemelhető az ingatlan-nyilvántartáshoz, a kataszteri térképekhez, a topográfiai térképekhez, a térbeli referencia hálózathoz kapcsolódó adatok gyűjtése, változásvezetése, értéknövelt szolgáltatások biztosítása. A megoldások és termékek közül megemlíttette az egyablakos információ áramlást, az internetes információ szolgáltatást, a digitális out-put adatszolgáltatást, a térbeli hálózat GNSS formában való működtetését, a kataszteri tulajdonjogi határok felmérését, topográfiai térképek felújítását, amelyet 2–6 évenként végeznek. Ismertette az értéknövelt szolgáltatások körét, ami számos, számunkra újszerű szolgáltatást is tartalmaz. A működő szakterületi adatmodellek közül megemlíttette a várostervezés, a vízügyi adatbázis, a közművek, a talajtérkép és tájrendezés, a történelmi objektumok adatbázist, valamint a topográfiai adatbázist. A térbeli adatkörök létrehozásánál célként fogalmazzák meg az egyszeri adatgyűjtést a többszöri felhasználás lehetőségével, valamint a közszektorban ezek kötelező használatát. Befejezésül ismertette a Nemzeti Téradat Infrastruktúra működtetésének hollandiai szervezetét.

Dr. Márkus Béla professzor, Jelesné Pálfi Zsuzsanna androgógus „Oktatás, továbbképzés” című előadása kapcsolódott ahhoz az oktatási stratégiához, melyet a földügyi igazgatás oktatási bázis intézményeként a GEO Kar megfogalmazott. Ezek közül a legfontosabbak a folyamatos továbbképzés meghonosítása, a munkahelyi kultúraváltás támogatása és a teljesítmény mérésének és elismerésének intézményesítése. Ezen stratégiai elképzelések mentén kell tervezni az élethosszon át való folyamatos képzést, továbbképzést olyan elemek beépítésével, amelyek segítik az előbb megfogalmazott szándékok megvalósulását. A továbbképzés egy lehetséges megoldása az egyre elfogadottabbá vált távoktatás. Ezt bizonyítják azok a felmérések, melyeket gyakorló szakemberek körében végeztek. Az előadó ezt követően összefoglalta a távoktatás jellemzőit. Ugyanakkor látni kell azt is – hangsúlyozta az előadó – hogy az elektronikus tanulás megváltozott szemléletet, komoly erőforrást és nagyon átgondolt, fegyelmezett munkát kíván.

Dr. Juhász Ferencné hivatalvezető „A holland modell alkalmazhatósága” című előadását

a két ország ingatlan-nyilvántartási modelljének összehasonlításával kezdte. Hivatkozott a hasonló intézményi múltra, a különböző történelmi gyökerekre, a hasonló jelenre és a különböző fejlettségi szintre. Ami lényeges különbség: a holland kataszter olyan non-profit szervezet, ahol minden szolgáltatásért minden felhasználónak fizetni kell. 1994-től önálló intézmény és megalkulásától kezdve jelentős a marketing tevékenysége. Az elektronikus ügyintézés 2005-ben valósították meg. Ezzel a jogbiztonság megőrzése mellett egyszerűsödött az ügyintézés és rövidült az átfutási idő. Az ott tapasztaltak alapján lehet megfogalmazni egy magyarországi digitális földhivatali programot, ahol az ingatlanforgalmat mindenki számára biztonságossá, egységessé, érthetővé és egyszerűbbé lehet tenni. A működés továbbfejlesztését hazai és uniós erőforrások megnyitásával lehet biztosítani, és egyidejűleg ki kell dolgozni a nemzeti téradat-infrastruktúrát az INSPIRE irányelvek alapján.

A célok megvalósítása során erőteljes marketing tevékenység szükséges a legmodernebb információ technológia megvalósításával. Szükséges egy tudatos intézményi imázs kialakítása, ennek széles körben történő publikálása, értéknövelt termékek forgalmazása szabályozott keretek között, és ami a legfontosabb erre alkalmas személyi állomány kialakítása. Az előadó befejező gondolata: „A holland minta másolása nem cél, de hasson szemléletmódunkra, eredményeik pedig nem behozhatatlanok.”

Osskó András ny. hivatalvezető-helyettes hozzászólásában sajnálattal állapította meg, hogy döntést is hozni tudó politikus nincs körünkben. Az önellátó földhivatal csak akkor működő képes, ha minden ügyfél köteles a szolgáltatásokért fizetni. A földhivatali bevételek biztosítása érdekében bizonyos földhivatali monopóliumokat kellene biztosítani. Az elektronikus ügyintézés bevezetését nálunk nem támogatja megfelelő jogszabályi háttér.

Horváth Gábor főosztályvezető zárszavában köszönetet mondott az előadóknak, akik valóban jól adták vissza a Hollandiában szerzett ismereteket. Lényeges az is, hogy ezek a tapasztalatok hogyan fognak hasznosulni itthoni munkánk során, hiszen minden ilyen tanulmány útnak ez a célja. A főosztály vezetése továbbra is támogatni fogja az elmúlt években kialakult és sikeres képzés, továbbképzés rendszerét.

*Dr. Riegler Péter
főszerkesztő*

Nemzetközi űrpolitikai konferencia Budapesten

Az EURISY nemzetközi szervezet az ESPI (European Space Policy Institute) és a MŰI (Magyar Űrkutató Iroda) közreműködésével nemzetközi űrpolitikai konferenciát rendezett Budapesten, 2008. január 26–27-én. A konferencián a legtöbb európai űrpolitikai szervezet, űrhivatal, a legnagyobb űrpari cégek vezetői és képviselői mellett részt vett *Barsiné Pataki Etelka*, az Európai Parlament képviselője, *Jean-Jacques Dordain*, az Európai Űrügynökség főigazgatója, *Molnár Károly*, az űrtevékenységet felügyelő, kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter, továbbá *Kovács Kálmán*, a Magyar Űrkutató Tanács elnöke.

A konferencián 25 ország képviseltette magát, és 30 színvonalas előadás hangzott el. Az ülésen elsősorban az új EU-tagállamok űrutasításáról, űrtevékenységük perspektíváiról esett szó. Csehország már az ESA teljes jogú tagja, Magyarország, Románia és Lengyelország pedig tagja az Európai Együttműködő Államoknak. Az ESA-nak Törökországgal, Észtországgal, Ukrajnával és Szlovéniával általános együttműködési megállapodása van, a többi, nem ESA-tag európai országgal (Oroszországot nem számítva) pedig nincs hivatalos együttműködése. Az ESA-tagság felé igyekvő új EU-tagállamok és -tagjelöltek a Csehország példája szerint már bevált menetrend szerint az együttműködési megállapodást követően Európai Együttműködő Állammá (ECS – European Cooperating State) válnak, amit a társult tagság vagy a teljes jogú ESA-tagság követ (az együttműködési megállapodás aláírása után ugyanakkor elvileg lehetőség van az azonnali csatlakozásra is). Eddig két további ESA-tagjelölt van, Magyarország és Románia, ám a tárgyalások mindkét ország esetében lassan haladnak.

Ugyanakkor a kelet-európai országok közül több (ellentétben néhány, ma már ESA-tag nyugati állammal) rendelkezik űrutasítási történelmmel az Interkozmosz-program révén. A konferencia célja egymás űrpolitikájának, az űrutasítás országoként betöltött szerepének megismerése volt, s ezt a rendezvény sikerrel teljesítette, hiszen a résztvevők jobban megismerhették Magyarországot, Csehországot, Romániát, Észtországot, Szlovéniát, de akár Olaszországot, Svájcot, Svédországot vagy éppen Franciaországot példáját.

Borza Tibor

Az űrpolitikai konferencia megnyitója (balról jobbra: Barsiné Pataki Etelka, az Európai Parlament képviselője, Colin Hicks, az EURISY elnöke, Jean-Jacques Dordain, az ESA főigazgatója, valamint Molnár Károly kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter

A konferencián 110-en vettek részt

Eurisy, ESPI and HSO co-organise conference on governance in Budapest

Borza, T.

Summary

26–27 January 2009. For the first time, ESPI joined Eurisy in conducting a major activity. The conference „Models of Governance of National Space Activities in the Evolving European Framework – Optimising Benefits from Participation in European Programmes” assembled more than 30 high level speakers and participants from 25 countries in Budapest. It stimulated a thorough debate on governance issues, which are of great importance for enabling successful space activities in Europe.

Tudósítás a 2008. évi FÖMI nyugdíjas találkozóról

Kicsit elkésve – jobb későn, mint soha – röviden beszámolok erről a mai viszonyok között ritka eseményről. Nem sok olyan állami vállalat, illetve költségvetési intézmény van, ahol – bár az utóbbi években teljes önfenntartásra kényszerült, és az anyagi lehetőségek egyre szűkülnek – mégis törődnek a már régen nyugdíjban lévő, idős kollégákkal, és azokkal is, akik csak újabban „ültek át függetlenekhez”. Igaz, talán nem is az anyagi része a fontos – egy vacsora, édesség, italok – hanem maga a találkozás, az együttlét, a beszélgetés, kölcsönös tájékozódás, információ gyűjtése a FÖMI mai helyzetéről, az „aktívak” munkájáról, gondjairól és sikereiről. Más szavakkal: ebben a haszonelvű világban a lélekre vigyázunk, az emberre, hogy érezze, számít, ami hovatovább merőben szokatlanná válik. Egyébként pedig az együtté tartozás gondolata, tudata és valósága létezésünk egyik eleme – így szakmai létünké is.

Ez volt a hetedik, amit megszerveztünk 2000. óta, amikor az első találkozó létre jött. Akkor hagyományteremtés ötletével kezdtünk bele nagy lelkesen. (El kell árulnom itt, hogy az ötlet anyja *Kovács Károlyné Kamarás Enikő*, aki most már gyors ütemben maga is közelít a meghívandók csoportjához, és nem is tudom, mi lesz nélküle ezen az oldalon.) Valóban évről évre siker koronázta erőfeszítéseinket. Talán már beszélhetünk hagyományról.

Két év kihagyás után 2008-ban ismét együtt voltunk novemberben. A döntés és az anyagi fedezet biztosítása a vezetőségé volt, de a szervezők is mindig kitesznek magukért. 109 nyugdíjasunknak küldtünk ki meghívót, 55-en el is jöttek. 20-an még soha nem vettek részt. Persze, sajnos előfordulhat, hogy néhányan nem közlik a

A FÖMI főigazgatója virággal köszönti a hölgyvendégeket

költözés utáni címüket, illetve senki sem értesít minket a halálesetről.

Szomorú kötelességünk, de fontos, hogy egykori FÖMI-s halottainkról ezen a helyen is megemlékezzünk. 2006-ban, illetve a 2008. évi találkozóig elhunytak: *Apagyi Géza, Halácsi Jánosné Dudus, Kardos István, Rónay Imre, Tillner Miklósné Éva, Aninger László, Bajnok Ferencné, Jagasics Béla, Katona Sándor, Tóth Kálmán, Vagács Géza*. A novemberi találkozónk óta pedig elvesztettük *Salyámosi Tibort* és *Eberhardt Jenőt*. Őrizzük emléküket szeretettel, hiszen velük együtt múltunk egy-egy darabkája tűnt el a világból.

Főigazgatónk évről-évre osztogatja örömmel a virágokat és a puszikat a vendég hölgyeknek, és minden alkalommal akad valami ötlet, tombola, nyeremények, kis műsor, apró ajándékok, amelyek feldobják a hangulatot.

2008 novemberében *Palya Beát* sikerült megnyerni (a bátyja nálunk dolgozik) meglepetésül, hogy énekeljen egy kicsit nekünk. Gyönyörű, egyedi hangja, színpadra termett megjelenése, kedves egyénisége nagy sikert

Palya Bea énekesnő csodálatos hangjával és magával ragadó stílusával elbűvölte a vendégeket

Csoportkép a jelenlévőkről

aratott. A szokásos csoportképhez is jó szívvel velünk maradt a művésznő, rajongóival külön-külön is szívesen fényképezkedett.

Kiváló ötlet volt a FÖMI-totó, amivel elszóraztattuk egymást. A „régiek” fényesen bizonyították, hogy sokat tudnak a cég múltjáról. Beszélgetés közben a totó kapcsán azon töprengtünk, miért nem nevezünk ki az évben egy FÖMI-napot magunknak. Részemről javasoltam a május

19.-ét, az ugyanis „Ivó” napja. Ez mindenkinek kedves lehet ebből a szakmai körből, mert úgy tartják a fehér hollóhoz hasonlóan, hogy „ritka, mint a tejivó geodéta.”

Kedves FÖMI-nyugdíjasok, akkor hát legközelebb Veletek ugyanott, a FÖMI-ben, fehér asztalnál, addig is jó egészséget kívánok, a többi majd megjön hozzá!

Tóth Mária

MFTTT TESTÜLETI ÜLÉS

MFTTT Intézőbizottság

2009. február 24-én 13.00 órai kezdettel, a FÖMI Bosnyák téri Székházának I. emeleti tanácstermében tartotta soron következő ülését a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság Intézőbizottsága.

Az ülésen jelen voltak: *dr. Alabér László, dr. Ágfalvi Mihály, Biró Gyula, Hidvéginé dr. Erdélyi Erika, dr. Márkus Béla, dr. Mihály Szabolcs, dr. Papp Iván, Uzsoki Zoltán, Winkler Péter, dr. Zentai László*, valamint meghívottként: *dr. Riegler Péter és Várnay György*

Az ülés *első napirendi pontja* a *Kenderes Dóra* ügyvezető titkár által előadott 2009. évi költség-

vetési terv volt, melyet kisebb módosításokkal a jelenlévők egyhangúlag elfogadtak.

Némi vitát eredményezett, hogy a Geodézia és Kartográfia megjelenésének 60. évfordulójára tervezett jubileumi szám költségei egyelőre nem szerepelnek az MFTTT tervezetben, számítva a – 2008-ban tett felajánlások alapján – a földhivatalok együttműködésére és az FVM anyagi támogatására a megjelentetésben. Az IB elvetette azt a felvetést, hogy a jubileumi szám külön kiadványként való kezelése helyett a júniusi lapszám tartalmát töltené meg (a szokottnál nagyobb oldalszámban) az elmúlt 60 évről szóló tartalom.

Második napirendi pontban dr. Mihály Szabolcs, az MFTTT elnöke először értékelte a Geodézia és Kartográfia szaklap 2008. évi számaát. Kiemelte a határidőben való megjelenést, a lap tartalmának kedvező változását, és az előfizetők számának emelkedését. Javasolta, hogy a jövőben a szerkesztőbizottság tagjaitól szerezzünk értékelhető cikkeket a szerkesztőségben folyó munkáról, hogy így még közvetlenebb kapcsolat alakulhasson ki az olvasókkal. Végül számba vette a 2009. év azon jelentős szakmai eseményeit és rendezvényeit, amelyek a lap és tartalma szempontjából kiemelkedő szakpublicisztikai forrást jelentenek. Kérte a jelen lévők támogatását is abban, hogy továbbra is segítsék a főszerkesztő részvételét a rendezvényeken. Ez különösen fontos azért, hogy – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – a konferenciákról, előadásokról rendszeres és színvonalas beszámoló jelenhessen meg a szaklapban.

Dr. Riegler Péter, a lap főszerkesztője megköszönte a pozitív értékelést és a megfontolandó javaslatokat, majd elmondta, hogy bár jó az együttműködés a szerkesztőbizottság tagjai között, az üléseket még előkészítettebbé szeretné tenni a jövőben.

Tájékoztatót adott a jubileumi szám előkészületeiről, mely ütemesen halad. Az eddig elkészült cikkek a korábban megfogalmazott szerkesztési elképzeléseknek megfelelően készültek. Július 2-re, a Vándorgyűlés megnyitójára történő megjelenésének nem lesz akadálya. Főszerkesztő úr is egyetértett azonban azzal, hogy mielőbb véglegesen rendezni kell a kiadvány anyagi hátterét, a kiadás anyagi fedezetének biztosítása elengedhetetlen a további munkához.

A szerkesztés és a színvonalas tartalom biztosítása érdekében a szerkesztőség továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri nemcsak a szakmai nagyrendezvények előadásait, hanem a kisebb, helyi programokat is. *Dr. Riegler Péter* végül elmondta, hogy a szerkesztők rendelkezésére álló jelenlegi ismeretanyag alapján ez év szeptember hónapig sikerült az előzetes tartalmi ütemezést összeállítani.

Az ülés következő, *harmadik napirendi pontjában Uzsoki Zoltán* főtítkárral adott tájékoztatást a Vándorgyűlés előkészületeiről. A helyszín és az időpont végleges: Nyíregyháza, 2008. július 2–4. A vándorgyűlés céltémájának, mottójának pontosítása a következő IB napirendi pontja lesz.

Az egyik legfontosabb szempont az idei Vándorgyűlés szervezésében, hogy kiemelt hangsúlyt fordít a szervező bizottság a fiatalok, a diákok bevonására mind előadás tartása, mind részvétel

szempontból, különös tekintettel a tudományos diákköri díjazottakra. Ennek szervezésével az IB *dr. Agfalvi Mihály* főtítkárhelyettesét bízta meg.

A *negyedik napirendi pontban dr. Papp Iván* beszélt a társasági alapszabály módosításának munkáiról. Sajnos továbbra sem hozott bő termést a honlapi publicitás, azaz kevés javaslat érkezett ily módon. Inkább személyes kontaktus révén érkezett néhány vélemény. Az IB megállapodott, hogy a módosításokat egységes szerkezetbe szedve terjeszti vitára a következő IB, majd a májusra tervezett Közgyűlés elé a végleges elfogadásra.

Dr. Mihály Szabolcs javasolta az új embléma honlapon és folyóiratban történő meghirdetését, lehetőséget teremtve ezzel a tagtársak számára is véleményezésre, újabb javaslatok tételére. *Uzsoki Zoltán* főtítkárral kérte fel ennek megszervezésére.

Egyebek napirendi pontban dr. Mihály Szabolcs elnök úr elmondta, hogy a kreditpontokra vonatkozóan megállapodás készül a Magyar Mérnök Kamara és az MFTTT között. Fontos lépésként értékelte, hogy Társaságunk az MFGVE és a Mérnök Kamara Geodéziai és Geoinformatikai tagozatával közösen belépett az Európai Földmérők Szervezetébe (CLGE).

Winkler Péter jelezte, hogy a lapra nem előfizető és az elektronikus honlaphoz nem hozzáférő nyugdíjasok naprakész tájékoztatása nem megfelelő, valamint javasolta a titkárságon állandó fogadónap meghatározását. *Kenderes Dóra* válaszában elmondta, hogy a nyugdíjasok részére külön postázásra kerül a Társaság féléves programja, a napi változásokról történő értesítés pedig – a már évtizedek óta működő gyakorlatnak megfelelően – egyénenként, egymás között, elsősorban a Szenior Klub titkára és elnöke segítségével működik. Természetesen a jövőben a titkárság még több figyelemmel kíséri majd a nyugdíjas tagok tájékoztatását.

Az ülésen tárgyalták még egy fő (*dr. Zentai László*) ICA konferencián történő részvételének anyagi támogatását, melyről egyelőre nem született végleges döntés.

Az első és a második napirendi pontok tárgyalásakor elhangzott gazdasági kérdések kapcsán a Társaság részéről az IB állásfoglalás megfogalmazását és egyebek között az FVM-nek történő megküldését célozta meg, a földügyi szakigazgatás működésének fenntarthatósága érdekében és az adatszolgáltatásért díj fizetésére nem kötelezettek ésszerű szűkítése céljából. Ezt a feladatot *Biró Gyula*, *dr. Mihály Szabolcs* és *dr. Papp Iván* kollégáktól kéri megoldani az IB.

90 éve hunyt el Prof. Dr. F.R. Helmert német geodéta

Friedrich Robert Helmert geodéta, matematikus és csillagász, 1843. június 31-én látta meg a napvilágot a szászországi Freibergben. Szegény családban született, apja kis fizetésű pénztárnok volt a helyi St. Johanna Kórházban. Polgári iskolai tanulmányait 1850–1857 között szülőhelyén végezte. Ezután beiratkozott a Drezdai Politechnikumba, ahol 1859 és 1863 között tanult. Itt került először kapcsolatba a geodéziával, ugyanis *Nágel* professzor felkérésére – mint tanársegéd – 1866-ban részt vett a közép-európai fokméréssel kapcsolatos háromszögelési munkákban [2].

F. R. Helmert ezután a Lipcsei Műegyetemen posztgraduális képzésen vett részt 1866–1868 között, melynek eredményeképpen doktori fokozatot szerzett. 1869-ben egy évig a Hamburgi Csillagdában végzett észleléseket, majd 1870-ben, az újonnan alakult Aacheni Politechnikumban kinevezték geodéziatanárnak. Ezt az intézményt két évvel később (1872) főiskolai rangra emelték, és így *Helmert* 29 évesen professzor lett. A fiatal tanár lelkes tevékenységére felfigyelt Jordán professzor, aki 1875-ben meghívta a „Zeitschrift für Vermessungswesen” c. szaklap társszerkesztőjének. Ez nagy megtiszteltetést jelentett [2], [5].

F. R. Helmert sokirányú elfoglaltsága miatt azonban 1883-ban kénytelen volt főszerkesztő-helyettesi megbízatásáról lemondani. Ekkor dolgozott ugyanis főművén: „A felsőgeodézia matematikai és fizikai elméletei” című két kötetes, világhírű munkáján. Hogy ez a mű mennyire előremutató volt, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy 80 évvel később (1962-ben) ismét ki-

adták mindkét Németországban, Frankfurtban és Lipcsében is [4].

1886-ban *Helmert* megbízást kapott a Berlini (porosz) Geodézia Intézet vezetésére, és így hozzá tartozott 1889-től a Nemzetközi Földmérés.

Közben a Berlini Egyetemen felsőgeodéziai tanácsokat szerveztek, melynek vezetésére *Helmert* professzort kérték fel [6].

F. R. Helmert törekvéseinek eredményeképpen 1892-ben a Geodéziai Intézetet Potsdamba helyezték át, mivel ott már működött akkor csillagvizsgáló, meteorológia intézet, valamint földmágnesség mérési obszervatórium is. *Helmert* ugyanis – korát messze megelőzve – felismerte a földtudományok kölcsönhatását. Érdemei elismeréseképpen 1900-ban a Porosz Tudományos Akadémia rendes tagjai közé megválasztotta. *Helmert* egy tíz fős német delegáció élén részt vett az IAG (Internationale Association

Geodesique = Nemzetközi Geodéziai Szövetség) Budapesten, 1906. szeptember 20–28. között, dr. Eötvös Lóránd kezdeményezésére megrendezett konferencián [3].

F. R. Helmert 1908-ban a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja lett. 1909-ben publikálta a földi ellipszoid általa megállapított lapultsági értékét ($1/298,3$), melyet jóval később a mesterséges holdak megfigyelése alapján számított lapultsági adatok is igazoltak. Az általa kidolgozott síkkordináta rendszerek közötti átszámítási módszert ma is alkalmazzák szerte a világon [7].

F. R. Helmert 1915-ben nyugállományba vonult. Az idős professzort az I. világháború borzalmai lelkileg annyira megviselték, hogy állapotja 1916-ban – agyvérzés következtében – fizikailag

igen meggyengült, és 74 éves korában, 1917. június 15-én Berlinben elhunyt. Helyére, a Potsdami Intézetben dr. Eötvös Lórándot szerették volna meghívni, aki akkor már súlyos beteg lévén a megtisztelő megbízatást elvállalni már nem tudta [1].

Közel 100 év távlatából megállapíthatjuk, hogy *Helmert* – szellemi hagyatéka révén – ma is itt él közöttünk. Hajtsuk meg fejünket a 19. század kiemelkedő geodétájának szakmai nagysága előtt.

Dr. Székely Domokos

HALÁLOZÁS

Dr. Kolozsvári Gábor

Szomorú szívvel közöljük, hogy a geodézia és bányamérés szakmbergárdája ismét szegényebb lett. A szakterület egyik kiemelkedő egyénisége dr. Kolozsvári Gábor aranyoklevelés földmérőmérnök, a műszaki tudomány kandidátusa, egyetemi tanár, a Miskolci Egyetem Geodéziai és Bányaméréstani Tanszékének volt vezetője, az OMBKE Bányamérő Szakcsoport volt elnöke, az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya Geodéziai Tudományos Bizottságának volt tagja, a Nemzetközi Bányamérő Egyesület 1.

Bizottságának volt nemzeti képviselője, 2009. január 21-én, életének 77. évében, váratlanul elhunyt. Személyében a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karának azon nyugdíjas professzorát tiszteljük, aki mintegy 30 éven keresztül bányamérnökök generációjának oktatta a geodézia és bányamérési ismereteket, nevelte őket e szakterület megismerésére, szeretetére.

Dr. Kolozsvári Gábor, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karának nyugdíjas professzora, 1932. május 23-án, Miskolcon született. Elemi és középiskolai tanulmányait ugyanitt végezte. 1950-ben érettségizett a Fráter György Gimnáziumban, és még ebben az évben fel-

vételt nyert a Műszaki Egyetem Földmérőmérnöki Karára, Sopronba.

A diploma megszerzése után, 1954-ben a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalathoz helyezkedett el két éves kötelező szakmai gyakorlatra. Ez idő alatt a vállalatnak majdnem minden osztályán dolgozott, részt vett városmérési, topográfiai munkákban, később pedig a vállalati főhatóságnál közreműködött a kataszteri földmérési és tagosítási munkákban.

A szakmai gyakorlat eltelével 1956-ban az Ózdvídeki

Szénbányászati Tröszt Bányamérési Osztályára helyezték át. Itt részt vett a tröszt több milliárd forintos beruházási és rekonstrukciós bányamérési munkáinak mérési irányításában, területi irányítója volt az egercsehi és farkaslyuki bányauzemeknek.

1961-ben áthelyezéssel, ipari kádercserével adjunktusi beosztásba került a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki Kara Geodéziai és Bányaméréstani Tanszékére. Ebben a munkakörben, kezdetben Milasovszky Béla, később Hoványi Lehel professzorok irányítása alatt dolgozott.

Dr. Kolozsvári Gábor a Bányamérnöki Kar Geodéziai és Bányaméréstani Tanszékén, 1973-tól

IRODALOM

- [1] *Otto Eggert*: Nekrológ (Zfv. 1917)
- [2] *Regőczy Emil*: *Helmert F. R.* (GK 1967/6)
- [3] *Ádám József* (és társai): Az 1906. évi IAG Konferencia 100 éves évfordulójára (GK 2006/8)
- [4] *F. R. Helmert*: Die mathematischen und physikalischen Theorien der Höheren Geodäsie (Berlin, 1880, 1884)
- [5] *B. Wanach*: Nekrologe F. R. Helmert (Astronomischen Ges. 1918)
- [6] *H. Peschel*: 50 éve halt meg F. R. Helmert (Vermessungstechnik, 1967)
- [7] *Homoródi Lajos*: Felsőgeodézia (Egyetemi Tankönyv, 1966)

egyetemi docens, *Hoványi* professzor nyugdíjba menetele után pedig 1981-től tanszékvezető egyetemi tanár. Professzorként több mint egy évtizeden keresztül a bányamérés tanterv előadója, vizsgáztatója.

Egykori tanítványként a bányamérést én is nála hallgattam, előadásából alapos felkészültségem mindig visszatükröződött. Hallgatói szerettek, tisztelték.

Igen gazdag szakmai tudományos tevékenységének gerincét a geodézia, bányamérés tan, bányakárton, ipari geodézia területek folyamatos ápolása, oktatása jelentette. Behatóan tanulmányozta a bányászati áttörési mérések tervezésének kérdését. Egyetemi doktori és kandidátusi értekezésében is ezt az igen fontos és érdekes témakört vizsgálta. Szakcikkeiben, tanulmányai-
ban számos más szakmai problémával is foglalkozott, közülük is kiemelendők a az invarációs szalag használata, az új mozgásmérési módszerek, sokszögelési hálózatok tervezése, kiegyenlítése, a bányászati szintezési vonalak zárlati hibáinak elosztása, a budapesti metróállomások elmozdulásmérései, a nagyméretű olajtartályok deformációmérései, a metróállomások mozgólépcsőinek ellenőrző mérései. Szakmai irányításával több egyedi mérőműszer kialakítása és gyakorlati bevezetése valósult meg, elsősorban a talaj-, kőzet- és építménymozgások, alakváltozások méréséhez. Résztvevője volt a tanszéken kifejlesztett és szabadalmaztatott automatikus vonalkövető és digitalizáló berendezésnek.

Széles körű szakirodalmi munkásságát igazolja a közel 50 magyar és idegen nyelvű szakcikk és az öt egyetemi jegyzet, amelyeknek szerzője, illetve társszerzője volt, és amelyekből a legutolsó a Geodézia és Bányamérés I-II., a Bányamérés tan tantárgy jelenlegi oktatásának alapjegyzete. Emellett *Dr. Kolozsvári Gábor* felelős szerkesztője volt *Hoványi* „Bányamérés” és „Külfejtések felmérése” című egyetemi tankönyveinek, továbbá *Sárközy Ferenc* „Geodézia” című egyetemi tankönyvének, lektorként részt vett a kőolaj- és földgázipar geodéziai és bányászati iparági sa-

bályzat kidolgozásában. Részt vett a Bányászati Kutató Intézet kiadásában megjelentetett „Bányamérési irányelvek” összeállításában.

Kolozsvári professzor szakmai munkásságának jelentős eredményei kapcsolódnak a Nemzetközi Bányamérő Egyesülethez (ISM) és az OMBKE Bányamérő Szakcsoporthoz. Az ISM 1. Munkabizottságának magyar delegáltja volt. Részt vett az 1972. évi budapesti ISM kongresszus szervezésében, ahol előadást is tartott. 1985-től négy éven keresztül a bányamérő szakcsoport vezetője volt, elnöksége idején ISM elnökségi ülés volt Magyarországon. A 2007-ben ismét Magyarországon tartott ISM XIII. Kongresszuson már nem vállalt előadást. A bolgár *Konstantin Georgiev*, az ISM egykori elnöke, itt a magyar bányamérők szerepéről tartott előadásában a jeles magyar bányamérők között említette meg az ő nevét is. A bányamérésben végzett munkájáért részére a szakcsoport 2003-ban „*tiszteletbeli hites bányamérő*” címet adományozott.

Munkáját számos kitételéssel ismerték el: a bányászati kiváló dolgozója (1960), az oktatásügy kiváló dolgozója (1973), a Bányászati Szolgálati Érdemérem négy fokozata (1977, 1982, 1986, 1990) és a Signum Aureum Universitatis Miskolciensis kitüntetés, valamint több más szakmai és egyéb elismerésben is részesült.

Tehetséges, szorgalmas, szerény ember volt, a becsületesen végzett munka, az oktatás, a tudomány és a szakma iránti alázat jellemezte egész életét és munkásságát. A geodézia és bányamérés szakterület tudósa, Miskolci Egyetem egykori kiváló oktatója távozott közülünk.

A rá szeretettel emlékező szakmai közösség, évfolyamtársai, egyetemi és tanszéki dolgozók, egykori hallgatói nevében, volt tanítványként, később munkatársként, a Geodéziai és Bányamérési Intézet Tanszék jelenlegi vezetőjeként fájó szívvel búcsúzom *Kolozsvári Gábor* professzor úrtól és mondok utolsó Jó szerencsét. Emléket megőrizzük.

Dr. Havasi István
tanszékvezető

AZ MFTTT 2009. áprilisi programja

Dátum	Helyszín	Előadó neve	Előadás címe	Szakszint
2009. 04. 02. (csüt.) 12:00	A	Strenk Tamás	Rédey Professzor élete, működése	Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
2009. 04. 02. (csüt.) 15:00	B	Dr. Klinghammer István dr. Geresák Gábor	Reguly Antal észak-uráli térképezése	Kartográfiai Szakszint
2009. 04. 16. (csüt.) 12:00	A	Völgyesi Lajos Dobróka Mihály	3D potenciálfüggvény előállítás inverziónal	Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
2009. 04. 30. (csüt.) 12:00	A	Fülöpp Róbert	Műemlékek modellezése és dokumentálása	Geodéziai Szakszint és a Rédey István Geodéziai Szeminárium
2009. 04. 30. (csüt.) 15:00	B	Huba Márk	A térkép, mint olvasandó szöveg (A térképek egy magyartanár szemével)	Kartográfiai Szakszint
Április-május (szervezés alatt)		4-es METRO építési munkáinak megtekintése		Szeniorok Klubja

Helyszínek:

A: Budapesti Műszaki Egyetem Általános- és Felsőgeodéziai Tanszék Oltay terme, 1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. K épület mfsz. 16.

B: ELTE Lágymányosi campus - Északi tömb, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A VII. em. 7.21-es Kari tanácsterem

MFTTT FELHÍVÁS

Az MFTTT vezetése megköszöni a 2008. évben felajánlott személyi jövedelemadójának 1%-át, melyet a Társaság a diploma-pályázatokra, valamint a postaköltség részbeni fedezésére használt fel.

Idén is várjuk felajánlásait!

Adószámunk: 19815675-2-41

MFTTT Vezetősége